

รายงาน

ของ

คณะกรรมการระดับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านสังคม

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง

การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร

เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ

๐๓	๑๖	สปช.
----	----	------

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

ที่ (สปท) ๑๕๕๒ / ๒๕๕๙

(สำเนา)

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕๕๙ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เรื่อง การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	ประธานกรรมการ
๒. นายอำพล จินดาวัฒนะ	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิเชียร ขวาลิต	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	กรรมการและประธานที่ปรึกษา
๕. พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรวิทย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๖. พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรवल	กรรมการและที่ปรึกษา
๗. พลเอก ปราการ ชลยุทธ	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. นายเลิศปัญญา บูรณบัณฑิต	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๑. นายอิสรา ศานติศาสน์	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๒. พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	โฆษกกรรมการ
๑๓. พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	โฆษกกรรมการ
๑๔. นายศิริชัย ไม้งาม	เลขานุการกรรมการ
๑๕. นายต่อพงศ์ เสลานนท์	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา รายงานเรื่อง “การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ” ตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมเสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเรียนที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และหาก สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

อโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์

(นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์)

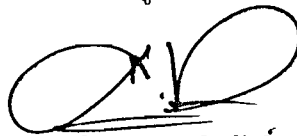
ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

สำนักกรรมการ ๓

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๘๗-๘๘

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๙๒

สำเนาถูกต้อง

(นายสาธิต ประเสริฐศักดิ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

รังษี/ร่าง
สุภาพพรรณ/พิมพ์
ปณัสยา/ตรวจ

สารบัญ

	หน้า
รายงานของคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม	
เรื่อง การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ	
๑. แผนการปฏิรูประบบการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ	
๑.๑ ประเด็นการปฏิรูปเรื่อง “การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ”	๑
๑.๒ สภาพปัญหาและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง	๓
๒. วิธีการปฏิรูป	
๒.๑ วิเคราะห์ จัดทำแนวทางเกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิรูป	๑๖
๒.๒ แนวทางแก้ไข	๑๖
๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป	
๓.๑ ระยะที่ ๑	๑๘
๓.๒ ระยะที่ ๒	๑๘
๓.๓ ระยะที่ ๓	๑๘
๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๑๘
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๑๘
๖. ข้อเสนอแนะ	๑๙
๗. ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ ๑ รายงานคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบแรงงาน และระบบคุ้มครองผู้บริโภคน	๒๑
ภาคผนวกที่ ๒ ข้อมูลจุดผ่านแดนทั่วประเทศ	๒๒

รายงานของคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสังคม

เรื่อง “การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร
เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ”

๑. แผนการปฏิรูประบบการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ

๑.๑ ประเด็นการปฏิรูปเรื่อง “การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ”^๑

เป็นเรื่องที่คณะกรรมการฯ เห็นว่า เป็นประเด็นสมควรปฏิรูป เพราะมีความสำคัญเร่งด่วน และสามารถสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูปในระยะเวลาที่เหลืออยู่ ซึ่งเป็นประเด็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากวาระปฏิรูปที่ ๓๗ ปฏิรูปการแรงงาน คณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) เรื่องการบริหารจัดการการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ รวมถึงกรมการจัดหางานกระทรวงแรงงานได้ให้ความเห็นที่สามารถดำเนินการได้ แต่ต้องอาศัยโครงสร้างและกลไกการทำงานของหน่วยงานและกระทรวงอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล

การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ ถือเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญของการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติทั้งระบบในอนาคต ที่ครอบคลุมทั้งในเรื่องการบริหารจัดการและการคุ้มครองแรงงาน ซึ่งปัจจุบันยังคงมีปัญหาค่าจ้างที่ต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำ แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าทำให้แรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายสามารถเข้าสู่ระบบได้เป็นลำดับแรก จะเป็นจุดเริ่มต้นในการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติอื่น ๆ รวมทั้งปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งถือเป็นวาระแห่งชาติที่ควรให้ความสำคัญและแก้ไขอย่างเร่งด่วนต่อไป

การปฏิรูประบบการบริหารจัดการและคุ้มครองแรงงานข้ามชาติเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย ต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ๓ ส่วนสำคัญควบคู่กัน ดังนี้

(๑) การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ ที่ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ทั้ง ๔ เรื่อง ได้แก่

(๑.๑) การมีระบบจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกกลุ่ม สามารถลดความเสี่ยงจากการแสวงหาผลประโยชน์และการถูกค้ามนุษย์จากกลุ่มที่แฝงตัวมาอยู่ในนายหน้า

(๑.๒) การพัฒนาสถานะของแรงงานข้ามชาติ ผ่านการพิสูจน์สัญชาติที่มีประสิทธิภาพ และสามารถเข้าถึงได้จริง

(๑.๓) กระบวนการนำเข้าแรงงานข้ามชาติจากประเทศต้นทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์การจ้างงานจริงในประเทศไทย

(๑.๔) การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ขบวนการนายหน้าและการค้ามนุษย์

(๒) การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการแรงงานข้ามชาติ ประกอบด้วย

(๒.๑) การเข้าถึงสิทธิแรงงานตามที่กฎหมายคุ้มครองแรงงานกำหนดไว้

^๑ คำว่า “แรงงานต่างด้าว” เป็นคำทางการในภาษาไทย แต่คำว่า “แรงงานข้ามชาติ” เป็นคำที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ตลอดจนในปฏิญญาสิทธิมนุษยชน มาตรฐานระหว่างประเทศ กลไกนานาชาติ กลไกระดับอาเซียน ใช้คำนี้แทนเพื่อสะท้อนสถานะการย้ายถิ่นข้ามชาติของแรงงานเป็นสำคัญ ดังที่คำภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า “migrant worker” แทนคำว่า “alien worker”

(๒.๒) การเข้าถึงการจ้างงานที่มีความปลอดภัย ถูกหลักอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

(๒.๓) การเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ

(๒.๔) การเข้าถึงประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน

(๒.๕) การเข้าถึงการศึกษาของเด็ก

(๒.๖) การเข้าถึงการรวมตัวและเจรจาต่อรอง

(๓) องค์กรในการจัดการและดูแลปัญหาแรงงานข้ามชาติ ที่ครอบคลุมทั้ง ๔ เรื่อง ได้แก่

(๓.๑) การมีองค์กรในการบริหารจัดการที่เชื่อมโยงการจัดการและดูแลปัญหาแรงงานข้ามชาติทั้งระบบ สามารถจัดการเบ็ดเสร็จได้ในหน่วยงานเดียว

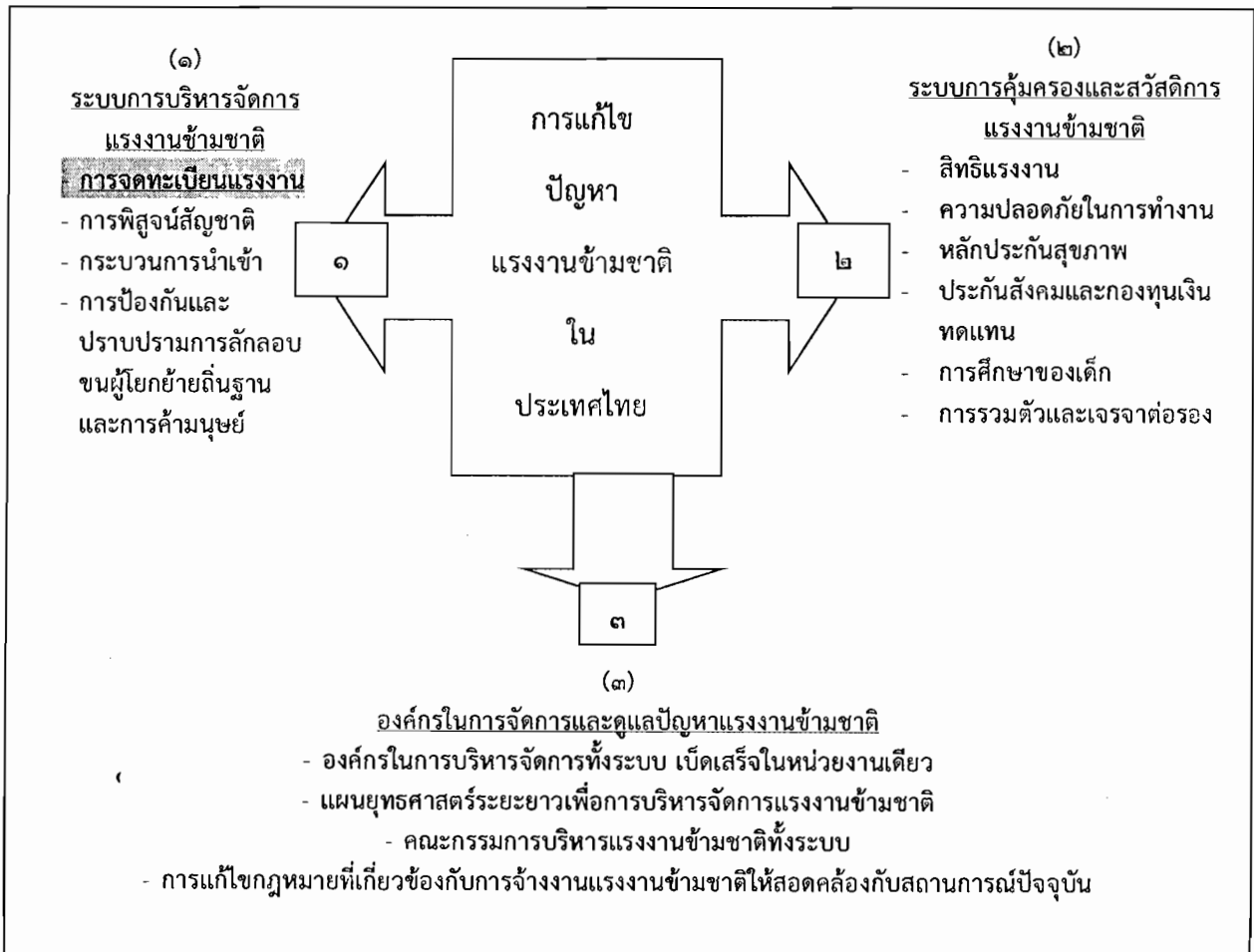
(๓.๒) การมีคณะกรรมการบริหารแรงงานข้ามชาติทั้งระบบ

(๓.๓) การมีแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ

(๓.๔) การแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานแรงงานข้ามชาติให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

จากการชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบในการบริหารจัดการและการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ จะเห็นได้ว่าการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับสถานะแรงงานข้ามชาติให้สามารถเข้าเมืองได้โดยถูกกฎหมาย อีกทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์ จากขบวนการนายหน้าที่น่าพาแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองไม่ถูกกฎหมายแบบหลบซ่อน อันจะนำไปสู่การเข้าถึงการคุ้มครองตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป ดังนั้นการปฏิรูปในเรื่องนี้จึงมุ่งให้ความสำคัญไปที่การแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติเท่านั้น ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในระบบการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย

สามารถอธิบายได้ดังแผนภาพด้านล่างนี้

๑.๒ สภาพปัญหาและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

นับตั้งแต่ที่ระบบเศรษฐกิจประเทศไทยได้เปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น มีการเคลื่อนย้ายแรงงานดังกล่าวที่มีประสิทธิภาพการผลิตสูงกว่า เศรษฐกิจของไทยในระยะที่ผ่านมาจนถึงประมาณปี ๒๕๕๐ (ยกเว้นช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ปี ๒๕๔๐-๒๕๔๑) ขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๕ ต่อปี แต่ในระยะ ๘ ปีที่ผ่านมาการขยายตัวทางเศรษฐกิจกลับชะลอตัวลงและมีความผันผวนโดยขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๓.๒ สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งเป็นผลมาจากการชะลอตัวของกำลังแรงงานที่มีแนวโน้มลดลงเป็นปัจจัยถ่วงต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น ทั้งนี้กำลังแรงงานของไทยมีจำนวน ๓๘.๙ ล้านคนในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๗ และเริ่มลดลงร้อยละ ๐.๑ ในปี ๒๕๕๖ และร้อยละ ๐.๒ ในปี ๒๕๕๗

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ระบุว่าประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ โดยมีประชากรผู้สูงอายุร้อยละ ๑๕ ของประชากรทั้งประเทศ และคาดว่าจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในช่วงปี ๒๕๖๗-๒๕๖๘ ขณะเดียวกันกำลังแรงงานกลุ่มเจนเนอร์เรชันวาย (ประชากรที่เกิดช่วงปี ๒๕๒๕ - ๒๕๔๖) ซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๒๗ ของประชากรในปี ๒๕๕๓ มีลักษณะความเป็นปัจเจกสูง ไม่ให้ความสำคัญกับการมีครอบครัว ส่งผลต่อรูปแบบการประกอบอาชีพและอัตราการเจริญพันธุ์รวมของประเทศไทยในอนาคต ทำให้ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝ่ายผลิตในภาคอุตสาหกรรมและมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

นอกจากนั้นแล้วยังพบว่า การเพิ่มฝีมือแรงงานให้ทันกับผลิตภาพการผลิตที่เพิ่มขึ้นเป็นไปอย่างล่าช้า ระบบการศึกษาของประเทศไทยยังไม่สามารถผลิตแรงงานคุณภาพที่ตรงกับความต้องการตลาดได้ โดยเฉพาะทักษะด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ตลอดจนการที่ประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับการคิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตในสัดส่วนที่น้อย ทำให้เกิดการสูญเสียโอกาสในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างรายได้

สถานการณ์ที่กล่าวมาทั้งหมดจากการที่เศรษฐกิจประเทศไทยยังคงมุ่งเน้นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมไปยังตลาดโลก โดยกีดค่าแรงให้อยู่ในระดับที่ต่ำเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันลดแรงจูงใจในการยกระดับผลิตภาพให้สูงขึ้น การพัฒนาอุตสาหกรรมโดยไม่ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นของตนเอง ตลอดจนการต้องรับมือกับความเสี่ยงต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเสื่อมถอยของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ได้ให้การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอ ภาวะการคลังด้านการดูแลผู้สูงอายุและสวัสดิการสังคมที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำในการจ้างงานและเข้าถึงบริการของรัฐ โดยเฉพาะการไม่สามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานไทยที่มากขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามโครงสร้างประชากรในอนาคตที่กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์

ไม่เพียงแต่ในภาคอุตสาหกรรมเท่านั้นที่ประสบปัญหาจากสังคมสูงอายุ ในภาคเกษตรกรรมก็เช่นเดียวกัน จากการที่แรงงานภาคเกษตรที่มีอยู่เริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ประกอบกับที่แรงงานภาคการเกษตรวัยหนุ่มสาวที่ได้รับการศึกษาเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม อีกทั้งเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้นจากราคาปุ๋ยเคมี สารกำจัดศัตรูพืช ค่าจ้างแรงงาน ทำให้ต้องนำเข้าแรงงานข้ามชาติเพื่อลดต้นทุนการผลิตและทดแทนแรงงานของไทย โดยเฉพาะการจ้างแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานตามฤดูกาลและแบบมาเข้าเย็นกลับ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (พฤษภาคม ๒๕๕๘) ระบุว่า ในปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยจ้างแรงงานข้ามชาติ ๓ สัญชาติในภาคการเกษตรถึง ๖๕๘,๘๗๗ คน หรือร้อยละ ๒๒ ของแรงงานข้ามชาติทักษะต่ำทั้งหมดที่ไทยผ่อนผันให้ทำงานจากประเทศพม่า ลาว กัมพูชา การพึ่งพาแรงงานข้ามชาติ

ในอนาคตในภาพรวมในปี ๒๕๖๔ หรืออีก ๖ ปีข้างหน้าอาจจะถึง ๔ ล้านคน ทำให้แรงงานข้ามชาติในภาคการเกษตรอาจจะมีมากกว่า ๘ แสนคน^๒

ตัวเลข ณ วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ระบุว่า ประเทศไทยมีจำนวนแรงงานข้ามชาติระดับล่าง ๓ สัญชาติ คือ พม่า ลาว และกัมพูชาที่ถูกกฎหมายซึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลไทยได้มีนโยบายผ่อนผันให้มีการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติเป็นระยะๆมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบัน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๓,๘๓๐,๓๐๘ คน^๓ สามารถจำแนกกลุ่มแรงงานข้ามชาติได้ ๖ ประเภท ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ได้แก่ แรงงานข้ามชาติกลุ่มที่นำเข้ามาตามข้อตกลงระหว่างไทยและประเทศต้นทาง (MOU) คือ พม่า ลาว กัมพูชา จำนวน ๒๘๒,๖๗๖ คน

กลุ่มที่ ๒ ได้แก่ กลุ่มที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ (ปรับสถานะเข้าเมืองถูกกฎหมายแล้ว) มีเอกสารที่ประเทศต้นทางออกให้ ได้รับหนังสือเดินทาง เอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือเอกสารรับรองบุคคล จำนวน ๑,๘๒๔,๕๐๘ คน

กลุ่มที่ ๓ ได้แก่ กลุ่มที่จดทะเบียนตามนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) หรือที่เรียกว่า “กลุ่มที่ถือบัตรสีชมพู” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และต่ออายุในปี ๒๕๕๘ รวมถึงผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรของแรงงานข้ามชาติที่อายุไม่เกิน ๑๘ ปี รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑,๖๒๖,๒๓๕ คน

กลุ่มที่ ๔ ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับการผ่อนผันให้จดทะเบียนในกิจการประมงทะเลในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๕๔,๔๐๒ คน

กลุ่มที่ ๕ ได้แก่ กลุ่มที่จดทะเบียนในกิจการประมงทะเล (รอบสอง) ในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๔,๕๕๑ คน

กลุ่มที่ ๖ ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับการผ่อนผันให้จดทะเบียนในกิจการแปรรูปสัตว์น้ำในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๒๗,๙๓๖ คน

อย่างไรก็ตามในประเทศไทยยังมีแรงงานข้ามชาติกลุ่มเด็กที่ยังไม่สามารถทำงานได้แต่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จำนวนกว่า ๓ แสนกว่าคนที่เป็นกำลังการสำรวจขององค์กรพัฒนาเอกชนด้านการศึกษาเด็กต่างชาติ

อีกทั้งยังมีแรงงานข้ามชาติกลุ่มอื่นๆที่ไม่ได้มาจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย และยังคงหลบซ่อนตัวอีกไม่น้อยทำงานอยู่ ตลอดจนกลุ่มที่ลักลอบเข้าเมืองมาใหม่เป็นระยะๆทุกวันตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่ปรากฏเป็นข่าวกรณีการเข้าจับกุมส่งกลับแทบทุกวัน ซึ่งยังไม่ทราบจำนวนที่แท้จริง

จากการประมวลภาพรวมปัญหาแรงงานข้ามชาติระดับล่างไร้ฝีมือในประเทศไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

(๑) การพัฒนาสถานะผ่านการพิสูจน์สัญชาติ

- นโยบายการขึ้นทะเบียนขาดประสิทธิภาพ ไม่ครอบคลุมแรงงานทุกกลุ่มทำให้ไม่สามารถดำเนินการพิสูจน์สัญชาติได้

- กระบวนการพิสูจน์สัญชาติของประเทศต้นทางมีความล่าช้า ขั้นตอนมาก ค่าใช้จ่ายสูง และไม่สามารถติดตามได้ว่าดำเนินการไปถึงขั้นตอนใดแล้ว

- ศูนย์พิสูจน์สัญชาติมีจำนวนน้อย

^๒ “AEC กับแรงงานภาคเกษตร” ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ สืบค้นจาก

<http://www.dailynews.co.th/article/๓๒๒๒๔๔>

^๓ อ้างอิงตัวเลขจากกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ข้อมูลประจำเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ สถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั่วราชอาณาจักร จัดทำโดยสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กลุ่มงานการจัดระบบองค์การเอกชน การเคลื่อนย้ายบุคคลตามข้อตกลงการค้าเสรี และสารสนเทศ , มีนาคม ๒๕๕๘ (เอกสารอัดสำเนา) และจดหมายด่วนที่สุดจากกระทรวงแรงงาน ที่ รง ๐๓๐๗/๗๕๒๓ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เรื่องการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวปี ๒๕๕๙ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(๒) นายหน้าและการจัดหางาน

- กระบวนการนำเข้าและการพัฒนาสถานะของแรงงานข้ามชาติ ยังมีข้อจำกัดเรื่องการจัดการทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ระบบนายหน้า ซึ่งเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ หรือการแสวงหาประโยชน์ได้ง่าย

- แรงงานข้ามชาติมีข้อจำกัดด้านภาษาทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล แหล่งบริการของรัฐ และองค์กรด้านการพิทักษ์สิทธิช่วยเหลือแรงงาน การดำเนินการยังขาดกลไกในการช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องนี้ และมีค่อนข้างจำกัด ทำให้ระบบนายหน้าจึงเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้

(๓) เงื่อนไขการทำงานและการเปลี่ยนนายจ้าง

- การย้ายนายจ้างมีหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีปฏิบัติที่ลูกจ้างไม่สามารถย้ายได้ โดยนายจ้างคนเดิมต้องแจ้งออก และไม่สามารถเปลี่ยนย้ายนายจ้างนอกประเภทกิจการที่กำหนดไว้ในครั้งแรกได้

(๔) การเข้าถึงหลักประกันสุขภาพแรงงานข้ามชาติ

- ไม่มีหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการและการประกันสุขภาพประชากรข้ามชาติทั้งระบบ

- ไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันสุขภาพของประชากรข้ามชาติโดยตรง

- พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑ ยังไม่อนุญาตให้มีการจัดจ้างพนักงานสาธารณสุขต่างด้าว (พสต.) ในการทำหน้าที่ช่วยในการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในฐานะผู้ช่วยบุคลากรทางการแพทย์ ล่าม เผยแพร่ให้ความรู้ และเข้าระวังในเรื่องโรคติดต่อในชุมชนของแรงงานข้ามชาติ

- สถานพยาบาลเสี่ยงที่จะขายบัตรประกันสุขภาพ และสร้างข้อกำหนดที่ไม่จำเป็นให้คนข้ามชาติที่จะซื้อบัตรประกันสุขภาพต้องมีเอกสารประจำตัวหรือมีนายจ้าง ทำให้แรงงานข้ามชาติจำนวนมากยังเผชิญปัญหาการเข้าไม่ถึงประกันสุขภาพเช่นเดิม

- มีการยกเลิกสิทธิประโยชน์สำหรับเด็กแรกเกิดกรณีป่วยหลังคลอด ๒๘ วันตามสิทธิในหลักประกันสุขภาพของแม่ เป็นการผลักรักรและความเสี่ยงภัยไปให้กับเด็ก และไม่สามารถมีหลักประกันใด ๆ ได้เลยว่า เด็กจะได้รับการปกป้องคุ้มครองและดูแลสุขภาพที่ดีในระยะเวลา ๒๘ วันนี้

- การเข้าถึงสิทธิประโยชน์เรื่องยาต้านเอชไอวี ตามสิทธิประโยชน์ที่ประกาศไว้ในบัตรประกันสุขภาพ ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึง

(๕) การเข้าถึงสิทธิการคุ้มครองด้านแรงงาน สิทธิประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน

- ประเทศไทยมีการบังคับใช้ค่าจ้างขั้นต่ำโดยไม่เกี่ยงสัญชาติและสถานะเข้าเมืองถูกหรือผิดกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติยังพบว่าแรงงานข้ามชาติได้รับค่าแรงต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด

- แรงงานข้ามชาติยังเข้าไม่ถึงสิทธิประโยชน์ประกันสังคม อุปสรรคในการเข้าถึง เช่น ภาษา การจ้างงานระยะสั้น นายจ้างไม่จ่ายเงินสมทบทุน ขาดการเชื่อมโยงฐานข้อมูลใบอนุญาตทำงานและข้อมูลผู้ประกันตนแรงงานข้ามชาติ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบหรือบังคับใช้กฎหมายอย่างแท้จริง

- การออกแนวปฏิบัติกำหนดการเข้าถึงเงินทดแทนจากกองทุนได้นั้น จะต้องเป็นแรงงานที่เข้าเมืองถูกกฎหมาย มีหนังสือเดินทางและใบอนุญาตทำงาน

(๖) การศึกษาเด็ก

- มีการไม่รับเด็กเข้าเรียนด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการโรงเรียนไม่รับ บางโรงเรียนที่ขอเอกสารหลักฐานจากนักเรียนเพิ่ม หรือเป็นห่วงเรื่องผลสอบการสอบประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ชั้นพื้นฐานที่สอบไม่ผ่าน

- การออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนเป็นเงินอุดหนุนรายบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยจะอุดหนุนเงินรายหัวแก่นักเรียนที่มีเลขประจำตัวประชาชนเท่านั้น ซึ่งขัดแย้งกับนโยบายการศึกษาเพื่อปวงชน เป็นการกีดกันเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยในการเข้าถึงการศึกษา

(๗) การค้ามนุษย์

- เจ้าหน้าที่ยังขาดความเข้มงวดในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ กับกลุ่มที่มีความเสี่ยงว่าจะตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในขั้นตอนการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

- ยังพบว่าแรงงานภาคประมงทะเลก็ยังไม่ได้มีการทำสัญญาจ้างกับนายจ้างเป็นจำนวนมาก และมีการละเมิดสิทธิแรงงานในเรือประมง

(๘) สิทธิในการรวมตัวและการเจรจาต่อรอง

- พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้กำหนดว่าผู้จัดตั้งสหภาพได้ต้องมีสัญชาติไทยเท่านั้น แม้แรงงานข้ามชาติจะสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพได้ แต่การไม่มีสิทธิรวมกลุ่มตามกฎหมายทำให้แรงงานข้ามชาติมีข้อจำกัดในการเจรจาต่อรองกับนายจ้าง นายจ้างบางส่วนยังคงกีดกันการรวมกลุ่มของลูกจ้าง มีการทำโทษลูกจ้างที่เรียกร้องสิทธิ เช่น ไล่ออก หักเงินเดือน และลงโทษทางวินัยอื่น ๆ

ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน พบว่า การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติที่ผ่านมา มักไม่ได้รับความร่วมมือจากแรงงานและนายจ้างเท่าที่ควร หน่วยงานของรัฐยังไม่สามารถบันทึกรวบรวมสถิติข้อมูลจำนวนแรงงานข้ามชาติทั้งหมดในประเทศไทยได้ โดยเฉพาะยังมีแรงงานจำนวนมากเรียกว่า “แรงงานเถื่อน” ที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ อันจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

- ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลต้องแบกรับค่าใช้จ่ายในการอำนวยความสะดวกให้กับแรงงานข้ามชาติ ทั้งด้านสาธารณูปโภค (สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านการส่งกลับ ด้านการคมนาคม และด้านอื่น ๆ ทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อรองรับแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้ามาทำงานผิดกฎหมายและครอบครัวของแรงงาน

- ผลกระทบด้านสาธารณสุข เนื่องจากแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายจะไม่มี การตรวจร่างกาย ซึ่งเป็นเหตุให้แรงงานเหล่านี้เป็นพาหะของโรคติดต่อจากภายนอกเข้ามาในประเทศ อีกทั้งถ้าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขละเว้นไม่ให้บริการแก่แรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายและสมาชิกในครอบครัวของแรงงานที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ทำให้โรคเหล่านี้ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขของคนไทยต่อไป

- ผลกระทบด้านสังคม ปัญหาเรียกรับสินบนหรือการคอร์รัปชันในพื้นที่และระบบบริดโอ โดยผู้เกี่ยวข้อง นายหน้า นายจ้างซึ่งอาศัยช่องทางของการมีแรงงานที่ไม่ได้รับการจดทะเบียนเข้ามาแสวงหาประโยชน์ เช่น การจัดทำเอกสารปลอมซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย อีกทั้งเป็นช่องทางแก่ขบวนการนายหน้านำพาแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย ทำให้ประเทศไทยเสียภาพลักษณ์ในประชาคมระหว่างประเทศ ปัญหาด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งเกิดจากแรงงานข้ามชาติไม่สามารถเข้าถึงกลไกการคุ้มครองตามกฎหมายเนื่องจากไม่มีสถานะทางกฎหมาย อีกทั้งแรงงานบางส่วนเมื่อตกงานมักพบว่า มีการลักขโมย

เกิดขึ้นมากในชุมชน บ่อยครั้งมีการทะเลาะวิวาทจากการตีมีสุรา ทำให้คนไทยเกิดความหวาดระแวงและหวาดกลัวภัยจากแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายและได้สร้างความเดือนร้อนให้กับคนในชุมชน

- ผลกระทบด้านการเมืองและความมั่นคง แรงงานที่ไม่ขึ้นทะเบียนจะขาดข้อมูลตัวบุคคลในระบบฐานข้อมูลประเทศ ทำให้ไม่สามารถติดตามหรือระบุตัวบุคคลเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น กรณีภัยพิบัติ ยกตัวอย่างเหตุการณ์สึนามิที่เกิดขึ้น ทางกรมไม่สามารถดำเนินการช่วยเหลือหรือระบุผู้เสียชีวิตแก่ประชากรกลุ่มนี้ได้ หรือกรณีการเกิดอาชญากรรม โจรกรรม การค้ายาเสพติด ซึ่งเมื่อเกิดเรื่องแรงงานก็มักจะหลบหนีกลับประเทศทำให้ไม่สามารถติดตามมาสอบสวนได้

ยิ่งไปกว่านั้นมีแรงงานบางส่วนที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งเกิดจากสาเหตุของระบบการจ้างแรงงานที่ไม่สามารถทำให้แรงงานเหล่านี้ สามารถเข้าสู่ระบบการจดทะเบียนได้ตั้งแต่เริ่มต้นทางเข้ามาในประเทศไทย นอกจากอาศัยมติคณะรัฐมนตรีเป็นรายครั้ง เหล่านี้จึงกลายเป็นช่องทางให้ขบวนการผิดกฎหมายลักลอบส่งแรงงานเข้าเมืองผิดกฎหมาย มีการปลอมแปลงเอกสารเข้าเมือง และการเรียกเก็บค่าบริการสูงเกินจริง อีกทั้งแรงงานที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมหรือระบบเศรษฐกิจดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ ขาดอำนาจต่อรองกับนายจ้าง ไม่มีกฎหมายคุ้มครองเนื่องจากเข้าประเทศผิดกฎหมายตั้งแต่เริ่มต้น^๔

๑.๒.๑ ความจำเป็นและประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร

เนื่องจากรูปแบบการย้ายถิ่นและช่องทางการเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติ ๓ สัญชาติจากประเทศเพื่อนบ้าน คือ พม่า ลาว กัมพูชา เข้าสู่ประเทศไทย จะเป็นลักษณะของการย้ายถิ่นบริเวณรอยต่อชายแดน โดยเฉพาะชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานในบริเวณนี้จึงมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว สาเหตุเกิดจากการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รุดหน้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกของประเทศไทยที่ต้องการแรงงานในทุกภาคการผลิต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมสิ่งทอ ประมง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ก่อสร้าง และเกษตรกรรม

นอกจากการเติบโตทางเศรษฐกิจแล้ว ปัจจัยทางด้านความมั่นคงทางการเมืองภายในประเทศที่ไม่มีเสถียรภาพและความยากจน โดยเฉพาะพม่าและกัมพูชา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์การย้ายถิ่นของประชากรในอนุภูมิภาคนี้

โดยทั่วไปแล้วแรงงานข้ามชาติจากประเทศพม่า ลาว กัมพูชา จะมีช่องทางการเข้ามาในประเทศไทยด้วยกันใน ๓ รูปแบบ คือ

(๑) แรงงานที่เข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือเป็นแรงงานข้ามชาติที่ได้รับการรับรองจากรัฐไทย ส่วนใหญ่จะพบในแรงงานกลุ่มที่ ๑ ที่กล่าวไปในข้างต้น คือ แรงงานข้ามชาติกลุ่มที่นำเข้ามาตามข้อตกลงระหว่างไทยและประเทศต้นทาง (MOU)

(๒) แรงงานหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แรงงานในกลุ่มนี้จะมีสถานภาพต่ำ และต้องอยู่อย่างหลบซ่อน พร้อมทั้งต้องจ่ายค่าคุ้มครองให้เจ้าหน้าที่รัฐ เช่น ตำรวจหรือผู้มีอิทธิพล จะสามารถเปลี่ยนสถานภาพผิดกฎหมายได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลไทยมีมติคณะรัฐมนตรีเป็นรายครั้งที่เปิดโอกาสให้แรงงานกลุ่มนี้มาขึ้นทะเบียน ตรวจสุขภาพ ขอใบอนุญาตทำงาน และเข้าสู่ระบบการพิสูจน์สัญชาติจากประเทศต้นทาง

^๔ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. (๒๕๕๖). การค้ามนุษย์ในประเทศไทย ปัจจัยที่เป็นสาเหตุ เครื่องมือและหลักในการแก้ไข. กรุงเทพมหานคร:สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

(๓) แรงงานชั่วคราว แรงงานในกลุ่มนี้จะเข้ามาชั่วคราวประมาณ ๗-๑๕ วัน โดยมีญาติหรือพี่น้องทำงานอยู่ในฝั่งไทยอยู่แล้ว จึงเข้ามาแสวงหาโอกาสทำงานเป็นครั้งคราว และไม่ได้อยู่ประจำ เช่น จะเข้ามาช่วงฤดูแล้งหลังเสร็จสิ้นงานในไร่ นา หรือเข้ามารับจ้างในภาคเกษตรกรรม เช่น เกี่ยวข้าว ปลูกข้าว เป็นต้น แรงงานในกลุ่มนี้จะมีความยืดหยุ่นสูง เพราะสามารถกลับไปและเข้ามาใหม่ได้

เนื่องจากประเทศไทยมีจุดผ่านแดนถาวรทั่วประเทศอยู่ทั้งสิ้น ๒๘ แห่ง จุดผ่านแดนชั่วคราว ๑ แห่ง และจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ๓๙ แห่ง รวมทั้งหมด ๖๘ แห่ง จึงกลายเป็นช่องทางสำคัญที่ทำให้กลุ่มที่ลักลอบเข้าเมืองมาใหม่เป็นระยะๆทุกวันตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาทำงานในประเทศไทย และหลบหนีต่อไปยังเมืองพื้นที่ชั้นในเพื่อทำงานโดยผิดกฎหมาย ทั้งนี้เป็นผลมาจากความต้องการแรงงานราคาถูกของผู้ประกอบการหรือนายจ้าง และข้อจำกัดของภาครัฐที่การจดทะเบียนมักครอบคลุมเฉพาะแรงงานกลุ่มเดิมเท่านั้น และเปิดให้จดทะเบียนตามที่คณะรัฐมนตรีมีคำสั่งเห็นชอบเป็นครั้ง ๆ ไป ทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อแรงงานข้ามชาติของประเทศเพื่อนบ้านที่ต้องการจะเข้ามาทำงานในกลุ่มที่เข้ามาใหม่ ซึ่งพบว่าเกิดขึ้นโดยตลอดเวลาและตลอดทั้งปี และทำให้เกิดการลักลอบขนแรงงานเข้ามาตอนในของประเทศโดยผ่านระบบนายหน้าและนำไปสู่กระบวนการค้ามนุษย์ติดตามมา และทำให้นายจ้างจึงสามารถใช้ช่องทางการดำเนินการนี้สามารถจ้างแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายได้ต่อไป

การแก้ปัญหาของกองกำลังป้องกันชายแดนที่ผ่านมานั้น คือ เมื่อตรวจพบผู้หลบหนีเข้าเมืองจะส่งกลับไปยังประเทศต้นทางทันที แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์อื่นที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากไม่ดำเนินการแก้ไขให้เท่าทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย การดำเนินการตั้งแต่จุดเกิดเหตุ และบริเวณพื้นที่ชายแดน จะทำให้การแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติเป็นไปด้วยความยากลำบาก และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในอนาคต ซึ่งปัจจุบันนี้ยังไม่ทราบจำนวนที่แท้จริงของการเข้าเมืองในลักษณะนี้เพื่อมาทำงานในประเทศไทยว่ามีจำนวนมากน้อยขนาดใด แต่สามารถคาดการณ์ได้ถึงความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ และระบบนายหน้าที่อาศัยช่องทางในการในการจัดการให้แรงงานข้ามชาติสามารถเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้

ดังนั้น สามารถสรุปให้เห็นความแตกต่างในระบบเดิมที่จดทะเบียนรายครั้งกับการเพิ่มการจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย ผ่านระบบจดทะเบียนแรงงาน ณ จุดผ่านแดนถาวร เพิ่มเข้ามาอีกระบบหนึ่งจากที่มีอยู่เดิม ได้ดังนี้

ระบบเดิม	ระบบใหม่
การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติในปัจจุบัน (๒๕๓๕-๒๕๕๘)	การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร
อาศัยมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ดำเนินการเป็นรายครั้ง ตามข้อเสนอของกระทรวงแรงงาน	คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้สามารถดำเนินการได้ในระบบนี้เพิ่มขึ้นอีกระบบหนึ่ง ควบคู่ไปกับระบบเดิมที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว โดยให้สามารถดำเนินการได้ตลอดทั้งปี
ครอบคลุมเฉพาะแรงงานข้ามชาติกลุ่มที่เคยจดทะเบียนมาก่อนหน้าแล้วเท่านั้น ยกเว้นเฉพาะปี ๒๕๔๗ และ ๒๕๕๗ ที่ครอบคลุมถึงกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองกลุ่มที่ไม่เคยมีบัตรประจำตัวและใบอนุญาตทำงานมาก่อนจากประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา	ครอบคลุมกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่ประสงค์จะเข้ามาทำงานในประเทศไทยกลุ่มใหม่เท่านั้น และต้องเป็นกลุ่มที่มีบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารแสดงตัวบุคคลที่ประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา ออกให้เป็นหลักฐานแสดงตนเท่านั้น

ระบบเดิม การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติในปัจจุบัน (๒๕๓๕-๒๕๕๘)	ระบบใหม่ การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร
<ul style="list-style-type: none"> - มีแรงงานลักลอบเข้าประเทศไทยกลุ่มใหม่เป็นระยะ ๆ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แท้จริง - เมื่อกองกำลังป้องกันชายแดน ตรวจพบผู้หลบหนีเข้าเมืองจะส่งกลับไปยังประเทศต้นทางทันที แต่ยังไม่มีความมาตรการอื่นที่มีประสิทธิภาพ - ตัวเลขผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายกลุ่มใหม่ มักจะทราบได้ ก็ต่อเมื่อมีที่แรงงานข้ามชาติประสบกับปัญหาการค้ำมนุษย์และกระบวนการนายหน้าที่เอารัดเอาเปรียบ หรือการเข้าไม่ถึงการคุ้มครองแรงงาน และมีการแจ้งความเข้าจับกุม ดำเนินคดี 	<ul style="list-style-type: none"> - ป้องกันระบบนายหน้าและขบวนการค้ำมนุษย์ในการนำพาแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายเข้าประเทศแล้ว - แรงงานข้ามชาติสามารถเข้ามาทำงานได้โดยไม่ต้องหลบซ่อน ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายนอกระบบ ได้รับการปฏิบัติที่ถูกต้องและเป็นธรรม ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ - ลดปัญหาในด้านความมั่นคง สังคม สิ่งแวดล้อมลดลง - ประเทศไทยได้ค่าจัดเก็บค่าธรรมเนียม/ภาษีเพิ่มมากขึ้น

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อประเทศไทยและความมั่นคงของรัฐไทย ภายหลังจากการเปิดให้มีการจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย ผ่านระบบจดทะเบียนแรงงาน ณ จุดผ่านแดนถาวร มีดังนี้

(๑) การเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติเป็นเรื่องของความต้องการแรงงานระดับล่างซึ่งประเทศไทยขาดแคลน ดังนั้นการทำให้แรงงานข้ามชาติสามารถเข้าสู่ระบบการจดทะเบียนได้ตั้งแต่เริ่มต้น ย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทย โดยไม่ต้องรอมติคณะรัฐมนตรีอนุญาตเป็นครั้ง ๆ ไป ซึ่งบางครั้งมีระยะเวลาที่ยาวนานถึง ๑๐ ปี จึงจะอนุญาตให้มีการจดทะเบียนแรงงานที่ลักลอบเข้ามาทำงานกลุ่มใหม่ จะทำให้ประเทศไทยมีรายได้ผ่านค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เรียกเก็บจากแรงงานข้ามชาติและนายจ้างปีหนึ่ง ๆ จำนวนไม่น้อย ทำให้รัฐสามารถนำรายได้ส่วนนี้ไปให้บริการทางสังคมแก่แรงงานข้ามชาติ เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพารายได้ของรัฐโดยตรง ตัวอย่างเช่น กรณีการขึ้นทะเบียนแรงงานที่ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว (One Stop Service Center) เมื่อปี ๒๕๕๗ แรงงานต้องจ่ายเงินประมาณคนละ ๑,๙๘๐ บาท แยกเป็นค่าจดทะเบียน ๘๐ บาท ใบอนุญาตทำงาน ๑ ปี ๙๐๐ บาท ค่าตรวจโรค ๕๐๐ บาท ค่าประกันสุขภาพ ๕๐๐ บาท จากจำนวนแรงงานและผู้ติดตามที่มากขึ้นทะเบียนประมาณ ๑.๖ ล้านคน คิดเป็นเงิน ๓,๑๖๘ ล้านบาท และจากแรงงานพิสูจน์สัญชาติและแรงงานระบบ MOU ประมาณคนละ ๑,๘๐๐ บาท จำนวน ๑.๓ ล้านคน คิดเป็นเงิน ๒,๓๔๐ ล้านบาทต่อปี รวมเป็นเงินในส่วนนี้ที่ประเทศไทยจะได้รับประมาณ ๕,๕๐๐ ล้านบาท ทั้งนี้ยังไม่รวมค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภคของแรงงานข้ามชาติจำนวนเกือบ ๓ ล้านคนที่ใช้จ่ายในประเทศไทย^๕

(๒) การป้องกันมิให้นายจ้างละเมิดสิทธิแรงงานด้วยการจ่ายค่าแรงและให้สวัสดิการน้อยกว่าที่กฎหมายด้านแรงงานได้กำหนดไว้ ถือเป็นประโยชน์ในเวทีต่อรองการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะทำให้คู่ค้าหรือองค์กรต่าง ๆ ไม่สามารถนำประเด็นเรื่องการละเมิดสิทธิแรงงานข้ามชาติ มาเป็นประเด็นเงื่อนไขกีดกันทางการค้าหรือตัดสิทธิพิเศษทางการค้าต่อประเทศไทยได้ เป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของไทยในเวทีเศรษฐกิจระดับโลก

(๓) การทราบจำนวนแรงงานข้ามชาติที่แท้จริงโดยเฉพาะในกลุ่มที่ลักลอบเข้ามาใหม่ สามารถนำไปวางแผนบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านสวัสดิการสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านความมั่นคง ลดภาระ

^๕ สราวุธ ไพฑูรย์พงษ์ , อ่างแล้ว.

ของรัฐบาลในการอุดหนุนเงินงบประมาณในการช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติ และยังช่วยลดปัญหาผู้ติดตามและครอบครัวของแรงงานข้ามชาติ เพราะแรงงานที่เข้ามาทำงานตามระบบนี้จะสามารถเข้ามาทำงานได้เฉพาะตัวแรงงานเท่านั้น อีกทั้งนายจ้างยังสามารถกำหนดได้ว่าต้องการใช้แรงงานข้ามชาติในช่วงระยะเวลาใด

(๔) การจัดขบวนการนายหน้าค่าแรงงานข้ามชาติ เนื่องจากแรงงานผิดกฎหมายที่ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยส่วนมากหลบหนีเข้าเมืองมาโดยใช้บริการนายหน้า การที่แรงงานข้ามชาติสามารถเข้าเมืองได้ด้วยตนเองจะช่วยลดขั้นตอนดังกล่าว และยังลดจำนวนแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายในประเทศไทย

(๕) การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยสอดส่องดูแลการเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติในชุมชน ที่ผ่านมามีการจ้างแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายคนในชุมชนมาร่วมกันปิดบัง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเป็นนายหน้าร่วมด้วย ก็เป็นการยากที่หน่วยงานราชการจะเข้าไปตรวจสอบ แต่ถ้าเปิดให้การจดทะเบียนณ จุดผ่านแดนถาวรได้โดยตรง จะเป็นการลดแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย ลดปัญหาแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง ถ้าต่อไปมีแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายเข้ามาทำงาน คนในชุมชนก็จะตระหนักถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ทั้งเรื่องสาธารณสุข ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น

๑.๒.๒ ข้อจำกัดของการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย ผ่านนโยบายการจดทะเบียนรายครั้ง^๖

จากการศึกษานโยบายการควบคุมและการอนุญาตการทำงานของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย พบว่า นโยบายในแต่ละช่วงมีทิศทางที่ไม่แน่นอนและมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดในรัฐบาลแต่ละสมัย และทำให้ “นโยบายการผ่อนผันและอนุญาตให้แรงงานข้ามชาติสามารถอาศัยและทำงานในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราวผ่านการจดทะเบียนรายครั้งที่ผ่านมา ไม่สามารถทำให้แรงงานข้ามชาติเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง” อีกทั้งยังส่งผลต่อ “การเข้าไม่ถึงมาตรการคุ้มครองแรงงานตามมาเนื่องจากเป็นแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย” มีรายละเอียดดังนี้

(๑) นโยบายการจัดการแรงงานข้ามชาติของรัฐบาลตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบันคือ ปี ๒๕๕๙ ยังคงเป็นนโยบายแบบปีต่อปี ไม่ใช่เป็นนโยบายระยะยาว พบว่า การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติขึ้นอยู่กับหน่วยงานด้านความมั่นคง มากกว่าหน่วยงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้มติคณะรัฐมนตรีเป็นกลไกการขับเคลื่อนจัดการควบคุมแรงงานข้ามชาติ ที่เน้นการเปิดจดทะเบียนผ่อนผันให้ทำงานในประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราว และคุมจำนวนให้ต่ออายุเฉพาะที่มีอยู่จากการขออนุญาตเดิม ทำให้พบว่าจะมีแรงงานข้ามชาติมาต่ออายุลดลงทุกครั้ง และเมื่อจำนวนแรงงานข้ามชาติลดลงก็จะมียุทธศาสตร์เปิดจดทะเบียนใหม่เป็นวัฏจักรเช่นนี้มาโดยตลอด แม้ว่าจะมีนโยบายการพัฒนาสถานะให้แรงงานเข้าเมืองถูกกฎหมาย และนำเข้ามาตามระบบ MOU แต่ก็พบว่ามีการปรับสถานะเข้าเมืองถูกกฎหมายเพิ่มมากขึ้น ยังเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าแรงงานที่ยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาสถานะให้ถูกกฎหมาย

(๒) เมื่อมาพิจารณาหลักที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ พบว่า การบริหารจัดการและการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน และมี

^๖ ข้อมูลบางส่วนจากคณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านชนชาติ ผู้ไร้สัญชาติ แรงงานข้ามชาติและผู้พลัดถิ่นสภาพทนายความ. นโยบายและมาตรการการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติ , ธันวาคม ๒๕๕๔ (เอกสารอัดสำเนา) และการวิเคราะห์จากคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบแรงงานและระบบคุ้มครองผู้บริโภค ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศโดยตรง

กฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี (มติ ครม.) ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กลไกคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าว
หลบหนีเข้าเมือง (กบร.)^๗ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ดังนี้

- ประกาศกระทรวงมหาดไทยผ่อนผันให้คนต่างด้าวเข้ามาอาศัยอยู่ และทำงาน
ในราชอาณาจักรโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

- กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง รับผิดชอบจัดทำระบบฐานข้อมูล
ทะเบียนประวัติแรงงาน ๓ สัญชาติ (ท.ร. ๓๘) ตามมติ ครม. และพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔
มาตรา ๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

- กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบ ควบคุม อนุญาตให้แรงงานข้ามชาติเดินทางออก
นอกเขตจังหวัดตามมติคณะรัฐมนตรี โดยกำหนดให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดและในทางปฏิบัติ
ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบอำนาจให้นายอำเภอปฏิบัติราชการแทน

- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง รับผิดชอบรับแจ้งการเดินทางเข้ามาและอาศัยอยู่ใน
ราชอาณาจักร ตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารแทนหนังสือเดินทาง รับแจ้งที่พักอาศัย เปลี่ยนที่พัก
อาศัยและปฏิบัติหน้าที่อื่นเพื่อการควบคุมคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ รวมถึง
การจัดทำระบบฐานข้อมูลคนต่างด้าว

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รับผิดชอบในการตรวจสกัดกั้นการลักลอบหลบหนี
เข้าเมือง การรักษาความสงบเรียบร้อย กิจการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดกฎหมายตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง
พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และการกระทำความผิดทางอาญาอื่น ๆ

- กระทรวงศึกษาธิการ ให้บริการสิทธิขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษา

- กระทรวงสาธารณสุข ให้บริการสิทธิขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการประกันสุขภาพ

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน และกระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ความคุ้มครองสวัสดิการและสวัสดิภาพแรงงาน

- กองทัพ โดยกระทรวงกลาโหม รับผิดชอบในการสกัดกั้น การลักลอบหลบหนี
เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายตามแนวชายแดน

- กระทรวงการต่างประเทศ รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลต้นทางของ
แรงงาน ๓ สัญชาติ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างภาพลักษณ์ที่ดี

แต่การดำเนินการที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาอุปสรรคสำคัญ คือ การบริหารจัดการที่ขาด
ความเชื่อมโยงทั้งในด้านฐานข้อมูล การปฏิบัติการควบคุมกำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย รวมทั้ง
การรับรู้สถานการณ์ที่แท้จริง การเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และ
ภาคประชาชน ทำให้เกิดความหวาดระแวง และมีปัญหาอุปสรรคในการให้ความร่วมมือ เป็นลักษณะต่าง
หน่วยงานต่างแยกกันดำเนินการ ตัวอย่างเช่น กระทรวงแรงงานรับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับ
แรงงาน ซึ่งมีงานที่กระจายอยู่ในหลายกรมและหน่วยงานที่จะมองประเด็นของแรงงานข้ามชาติต่างกันไป
ทั้งยังขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกระทรวง โดยแต่ละหน่วยงานไม่เข้าใจในอาณัติ

^๗ คณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) ถูกจัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ.
๒๕๔๔ โดยประธานคณะกรรมการจะเป็นนายกรัฐมนตรีแต่มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานแทน คณะกรรมการ
ประกอบด้วยตัวแทนของกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า คณะกรรมการมีลักษณะเป็นการทำงานแบบเฉพาะกิจ (ad hoc)
โดยทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ หนึ่งในการสร้างนี้ไม่มีตัวแทนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติอยู่ในคณะกรรมการ ดังนั้นนโยบายและวิธีการจัดการแรงงานข้ามชาติจึงมีอยู่ภายใต้มุมมองระยะสั้น และ
เป็นลักษณะตั้งรับต่อเหตุการณ์ที่เผชิญอยู่จึงไม่น่าจะนำไปสู่การแก้ปัญหาแรงงานข้ามชาติระยะยาวได้

ของอีกหน่วยงานหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ก็ไม่ทันกับความเป็นจริงกับการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ แนวโน้มการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของคน และการรวมทางเศรษฐกิจของภูมิภาคที่มีขึ้น ยังคงมีการจับกุมและส่งกลับแรงงานที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน และสิทธิของแรงงาน เป็นต้น

(๓) การดำเนินนโยบายด้านการขอสถานะบุคคลในการเข้าเมืองมาทำงานแบบถูกกฎหมายทั้งระบบ เช่น การดำเนินการพิสูจน์สัญชาติหรือตรวจสัญชาติยังจัดการไม่ได้อย่างเป็นระบบ เพราะมีปัจจัยจากประเทศต้นทางเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อีกทั้งด้วยกระบวนการที่ล่าช้า ยุ่งยากหลายขั้นตอน มีค่าใช้จ่ายสูง และไม่สามารถติดตามผลได้ ตลอดจนศูนย์พิสูจน์สัญชาติมีจำนวนน้อย อีกทั้งยังไม่มีศูนย์บริการถาวรสำหรับการเปิดขึ้นทะเบียนแรงงานได้ตลอดทั้งปี เหล่านี้ทำให้นายจ้างและลูกจ้างส่วนใหญ่จึงเลือกใช้ระบบนายหน้าในการดำเนินการแทนซึ่งรวดเร็วกว่า แต่ก็มีความเสี่ยงต่อการค้ำมนุษย์หรือการแสวงหาประโยชน์ได้ง่าย

(๔) สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ยังไม่สามารถทำหน้าที่ในฐานะหน่วยบูรณาการภารกิจของกระทรวงต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีสถานะเชิงโครงสร้างที่ใหญ่กว่าระดับสำนัก เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ ให้มาทำงานร่วมกันได้อย่างสมดุล ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยขาดแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเรื่องการย้ายถิ่นของแรงงานข้ามชาติ ทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายในระยะยาว

นอกจากนั้นแล้วยังพบอีกว่ากลไกเชิงองค์กร/หน่วยงานที่จะมาขับเคลื่อนในเชิงนโยบายยังมีลักษณะของการตั้งคณะกรรมการระดับชาติที่ยังขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศค่อนข้างสูง สำหรับในระดับปฏิบัติการยังคงมีลักษณะที่กระจัดกระจายตามหน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ขาดและยากต่อการบูรณาการงานทั้งระบบ ทำให้การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติจึงอยู่ในวังวนของการแก้ไขปัญหาไม่จบสิ้นเป็นรายปีต่อปี

๑.๒.๓ การจดทะเบียนแบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ในปี ๒๕๕๗ “ครบวงจร และรวดเร็ว แต่ยังมีปัญหา”

การขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติในปี ๒๕๕๗ เป็นรูปแบบการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ซึ่งเป็นการขึ้นทะเบียนแบบครบวงจร สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายใน ๑ วัน เพื่อแก้ไขปัญหาความยุ่งยาก ซับซ้อน และนายจ้างไม่พาแรงงานข้ามชาติมาขึ้นทะเบียน มีขั้นตอนการดำเนินการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ดังนี้

(๑) การเตรียมเอกสารให้นายจ้างเตรียมเอกสาร ดังนี้

- แบบกรอกข้อมูลทะเบียนประวัติของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน / สำเนาทะเบียนบ้านนายจ้าง (นายจ้างเป็น

บุคคลธรรมดา)

- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล (นายจ้างเป็นนิติบุคคล)

ให้นายจ้างกรอกข้อมูลในแบบทะเบียนประวัติของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยให้ถูกต้องครบถ้วน โดยใช้แบบข้อมูลทะเบียนประวัติ ๑ ใบ ต่อแรงงานข้ามชาติ ๑ คน ส่วนเอกสารของนายจ้างให้เซ็นรับรองสำเนาถูกต้องให้ครบทุกหน้าและจัดเรียงเอกสารให้ครบตามที่กำหนด เพื่อไปยื่น ณ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จพร้อมกับตัวแรงงานข้ามชาติ

(๒) การลงทะเบียน ณ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จให้นายจ้างดำเนินการดังนี้

- นำตัวแรงงานข้ามชาติพร้อมแบบข้อมูลลงทะเบียนประวัติที่กรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว และเอกสารของนายจ้าง ตามข้อ ๑ ไปลงทะเบียนและรายงานตัว ณ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จเพื่อรับบัตรคิว

- เมื่อรับบัตรคิวแล้วให้พาแรงงานข้ามชาติ พบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อชั่งน้ำหนัก เก็บปัสสาวะและกินยาเพื่อตรวจโรค

- พาแรงงานข้ามชาติเข้ารับการจัดทำทะเบียนประวัติกับเจ้าหน้าที่กรมการปกครองเพื่อถ่ายรูป พิมพ์ลายนิ้วมือและออกเอกสาร ท.ร. ๓๘/๑^๕

- เมื่อแรงงานข้ามชาติทำทะเบียนประวัติ ถ่ายรูป พิมพ์ลายนิ้วมือแล้ว ให้ไปชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนกับเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานกับเจ้าหน้าที่กรมการจัดหางาน และค่าตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราดังนี้ ๑) ค่าขอใบอนุญาตทำงานไม่เกิน ๓ เดือน ๒๕๕ บาท ๒) ค่าทำทะเบียนประวัติ (ท.ร. ๓๘/๑) ๘๐ บาท ๓) ค่าตรวจสุขภาพ ๕๐๐ บาท และ ๔) ค่าประกันสุขภาพ ๕๐๐ บาท

เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอน แรงงานข้ามชาติจะได้รับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย บัตรด้านหน้าจะเป็นข้อมูลของกระทรวงมหาดไทย บัตรด้านหลังจะเป็นข้อมูลของกระทรวงแรงงาน (ใบอนุญาตทำงาน) และสิทธิการรักษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข

อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีแรงงานข้ามชาติจำนวนไม่น้อยที่นายจ้างไม่ได้พามาขึ้นทะเบียน สามารถสรุปปัญหาต่าง ๆ นับตั้งแต่ที่มีการเปิดทะเบียนแรงงานข้ามชาติมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบัน รวม ๒๔ ปี ได้ดังนี้

(๑) นายจ้างต้องการลดต้นทุนค่าแรงและการจ้างงานแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายจึงพยายามเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการจ้างแรงงานข้ามชาติตามกฎหมายหรือการนำแรงงานเข้าตาม MOU และตัวนายจ้างไม่แน่ใจว่าแรงงานจะทำงานกับนายจ้างนานเท่าใดจึงไม่นำแรงงานมาขึ้นทะเบียน

(๒) ความไม่สนใจของนายจ้างในการขึ้นทะเบียนแรงงาน เห็นว่าเมื่อรัฐมีนโยบายผ่อนผันหลายครั้งก็ชะล่าใจ

(๓) การไม่ได้รับความสะดวกในการมาขึ้นทะเบียน เนื่องจากศูนย์บริการขึ้นทะเบียนแบบเบ็ดเสร็จ อยู่ไกลจากสถานที่พักของแรงงานข้ามชาติและนายจ้าง ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางมาขึ้นทะเบียน และในช่วงแรกยังเปิดไม่ครอบคลุมทุกจังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ชั้นในหรือพื้นที่ตัวจังหวัด ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่เจ้าหน้าที่ในการให้บริการมีไม่เพียงพอ ทำให้ต้องเปิดศูนย์ขึ้นทะเบียนแบบเบ็ดเสร็จในจังหวัดเฉพาะพื้นที่ที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่หนาแน่นก่อน นอกจากนั้นแล้วเจ้าหน้าที่ยังมาจากหลายส่วนงาน บางรายเป็นเจ้าหน้าที่เฉพาะกิจซึ่งไม่สามารถเข้าใจกระบวนการทั้งระบบได้ เข้าใจเฉพาะส่วนงานของตนเท่านั้น ทำให้เมื่อมีผู้มาติดต่อสอบถามข้อมูลไม่สามารถให้ข้อมูลได้

(๔) การขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติทำได้ตามกำหนดแค่ช่วงผ่อนผัน ระยะเวลาที่เปิดให้จดทะเบียนแรงงานมีกรอบระยะเวลาที่จำกัดมากเกินไป และเมื่อถึงขั้นตอนการพิสูจน์สัญชาติก็ทำงานล่าช้า ทำให้แรงงานกลับสู่แรงงานที่ผิดกฎหมายอีกครั้ง เนื่องจากขั้นตอนการพิสูจน์สัญชาติอยู่นอกเหนือการควบคุมของประเทศไทย ขึ้นอยู่กับการจัดการของประเทศต้นทาง

(๕) แรงงานที่เข้ามาทำงานตามฤดูกาล ไม่ใช่แรงงานประจำ ไม่ต้องการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติและนายจ้างไม่ยอมเสียค่าธรรมเนียมในการขึ้นทะเบียนแรงงาน อีกทั้งเมื่อแรงงานถูกจับและส่งกลับ

^๕ ทะเบียนราษฎรของแรงงานข้ามชาติจากประเทศพม่า ลาว กัมพูชา โดยจะมีเลขบัตรประจำตัว ๑๓ หลัก ขึ้นต้นด้วยเลข ๐๐

ประเทศต้นทางแรงงานก็จะลักลอบเข้ามาในประเทศไทยใหม่ได้ง่าย เพราะการเข้าออกพื้นที่ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทำได้ง่าย

(๖) แรงงานข้ามชาติไม่ทราบถึงสิทธิประโยชน์ในการขึ้นทะเบียน เอกสารที่เป็นภาษาของแรงงานข้ามชาติไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการจดทะเบียนแรงงานและผลทางกฎหมายของแต่ละขั้นตอน จากประชาสัมพันธ์ของรัฐในภาษาของตน

จากอุปสรรคดังกล่าวข้างต้นจึงถือเป็นความท้าทายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจดทะเบียนให้แรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย กลายเป็นแรงงานที่สามารถทำงานได้อย่างถูกกฎหมาย

๑.๒.๔ ความสอดคล้องกับนโยบายและกลไกที่เกี่ยวข้อง

(๑) ความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในนโยบายที่ ๒ การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ

เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ คณะรัฐมนตรี โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตอนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติปรากฏอยู่ในนโยบายที่ ๒ เรื่องการรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ

ในนโยบายที่ ๒.๑ ระบุไว้ว่า “ในระยะเร่งด่วน รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนในกิจการ ๕ ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการชายแดน การสร้างความมั่นคงทางทะเล การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติการทางทหารร่วมกันของอาเซียน โดยเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไข โดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและจัดการปัญหาอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องให้เบ็ดเสร็จ เช่น ปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล การปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว เป็นต้น”

(๒) ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ (ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) เป็นแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติที่ชี้นำทิศทางของประเทศเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็ว การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงได้กำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยง และเสริมรากฐานของประเทศด้านต่าง ๆ ให้เข้มแข็ง

ทั้งนี้ในยุทธศาสตร์ที่ ๕.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้กำหนดไว้ในข้อ ๕.๕.๕ ว่า “การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยเร่งดำเนินการด้านความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานฝีมือระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาค”

(๓) ความสอดคล้องและการดำเนินงานต่อเนื่องจากวาระปฏิรูปที่ ๓๗ ปฏิรูปการแรงงาน คณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.)

เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เรื่อง การปฏิรูปแรงงาน ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และมอบหมายให้กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบพิจารณา

ร่วมกับกระทรวงอื่น ๆ ทั้งนี้วาระปฏิรูปที่ ๓๗ ปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ได้เห็นความจำเป็นที่จะต้องเร่งปฏิรูปการแรงงาน ใน ๓ เรื่อง โดย ๑ ใน ๓ เรื่องดังกล่าว คือ การปฏิรูปการบริหารจัดการ การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ ซึ่งตระหนักว่าจากปัญหาการขาดแคลนแรงงานในบางภาคอุตสาหกรรมที่ยังคงเน้นการใช้แรงงานแบบเข้มข้น (Labor Intensive) ขณะที่สภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจมีสูงขึ้นจากคู่แข่งทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศ ได้นำมาสู่การต้องพึ่งพาแรงงานข้ามชาติ แต่ผลจากการขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ส่งผลให้เกิดปัญหาการมีสภาพการจ้างงานที่ไม่เป็นธรรมทำให้เกิดปัญหาการเอาเปรียบแรงงานทั้งแรงงานในประเทศและแรงงานข้ามชาติ นอกจากนี้ปัญหาแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย รวมทั้งปัญหาการค้ามนุษย์ถือเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญและแก้ไขอย่างเร่งด่วน เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องแก้ไข

โดยมีข้อเสนอการปฏิรูปเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติ ๓ ประการ คือ การปฏิรูปฐานข้อมูลและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการแรงงาน การปฏิรูปการทำงานโดยการปรับโครงสร้าง การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติและการปราบปรามกระบวนการค้ามนุษย์เชิงรุก ผ่านการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้สามารถจัดตั้งหน่วยงานเพื่อจัดหาแรงงานข้ามชาติในประเทศต้นทางเพื่อรับจัดหางานและเชื่อมโยงกับความต้องการแรงงานของนายจ้างและสถานประกอบการในประเทศ การปฏิรูปเพื่อส่งเสริมอาชีพของคนไทยเพื่อความมั่นคงด้านแรงงาน และเพื่อยกระดับให้เป็นผู้ประกอบการ

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงแรงงานและกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่องปฏิรูปการแรงงาน โดยในเรื่องการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ คณะรัฐมนตรีได้รับทราบว่า ควรต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยเริ่มจากการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่บูรณาการระบบสารสนเทศทั้งแรงงานไทยไปต่างประเทศและแรงงานต่างด้าว มีคณะกรรมการระดับชาติ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ รวมถึงติดตามประเมินผลทุกภาคส่วน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

(๔) ความสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เรื่องการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ปี ๒๕๕๙

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ปี ๒๕๕๙ ตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานอย่างต่อเนื่องและการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นระบบ ดังนี้

- แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ที่เคยทำงานอยู่ในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมาย ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ถือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรสีชมพู) และกลุ่มที่มีเอกสารที่ประเทศต้นทางออกให้ ซึ่งเอกสารจะหมดอายุวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ กำหนดให้สิ้นสุดการทำงานในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ โดยให้มาจัดทำทะเบียนประวัติและขออนุญาตทำงานใหม่ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน - ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙

- แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ในทุกประเภทกิจการ ทำงานได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ปี และจะต่ออายุการทำงานอีกได้ครั้งละ ๒ ปี ไม่เกิน ๔ ครั้ง รวมแล้วไม่เกิน ๘ ปี โดยไม่ต้องเดินทางกลับประเทศต้นทาง ซึ่งการต่ออายุแต่ละครั้งให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กรมการจัดหางานกำหนด

- การยกระดับสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน เป็นสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงาน เพื่อบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ ทั้งที่เข้าเมือง

ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย มีฐานะเทียบเท่ากรม โดยให้กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ศึกษาการจัดตั้งหน่วยงานให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน และนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

- การกำหนดค่านियามกิจการแปรรูปสัตว์น้ำเพิ่มเติม โดยกำหนดค่านियามของการแปรรูปสัตว์น้ำให้รวมถึงการคัดแยกปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ

- เห็นควรเร่งรัดการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวให้อยู่ภายใต้ระบบการนำเข้าภายใต้ข้อตกลง (MOU)

- ให้กระทรวงแรงงานพิจารณาแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทุกสัญชาติให้เป็นระบบและมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการแรงงานต่างด้าวของประเทศ รวมทั้งให้พิจารณากำหนดให้แรงงานต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักร และที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานทุกสัญชาติมีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดพร้อมกันด้วย

- ให้กระทรวงแรงงานร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาความเหมาะสมในการอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวสามารถทำงานประเภทอื่นนอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาตไว้แล้วได้ เช่น งานบริการ โดยไม่ให้เกิดผลกระทบกับแรงงานชาวไทย

๒. วิธีการปฏิรูป

๒.๑ วิเคราะห์ จัดทำแนวทางเกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิรูป

จากสภาพและสาเหตุของปัญหาดังที่กล่าวมานั้น จึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหายังเป็นรูปธรรม คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม จึงได้กำหนดกรอบและดำเนินการเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปในประเด็นเรื่อง “การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ” โดยมีกระบวนการดำเนินการในภาพรวม ประกอบด้วย

๒.๑.๑ คณะกรรมาธิการฯ ได้ประสานความร่วมมือในการทำงาน โดยคณะกรรมาธิการฯ ได้เชิญผู้แทนจากกรมการจัดหางานมาร่วมพิจารณาและรับฟังข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ

๒.๑.๒ การทบทวนเอกสารวิชาการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายงานการปฏิรูปวาระปฏิรูปที่ ๓๗ ปฏิรูปการแรงงาน คณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) รวมถึงข้อเสนอแนะจากหน่วยงานและเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมที่ผ่านมา เพื่อนำมาสู่ความร่วมมือในการจัดทำรายงานการศึกษาฉบับดังกล่าวนี้ร่วมกัน

๒.๑.๓ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ พิจารณาความเป็นไปได้ในข้อเสนอแนวทาง มาตรการในการดำเนินการขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้อง และสรุปผลเสนอให้คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) เห็นชอบ เพื่อดำเนินการส่งรายละเอียดให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาดำเนินการต่อไปตามขั้นตอน

๒.๑.๔ ติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูป เพื่อเสนอแนะและให้ความคิดเห็นในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้องในช่วงนั้น

๒.๒ แนวทางแก้ไข

คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ โดยนำแนวทางการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติทั้งระบบในอนาคตที่ครอบคลุมในการบริหารจัดการและคุ้มครองแรงงานซึ่งถือว่าเป็นวาระของแห่งชาติในความมั่นคงของประเทศที่สำคัญและแก้ไขอย่างเร่งด่วนโดยขอเสนอ ดังนี้

๒.๒.๑ ขอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีการเปิดจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร ได้ตลอดทั้งปี โดยมีการกำหนดค่าธรรมเนียมการจัดการทุกขั้นตอน รวม ๓,๐๐๐ บาท (เพื่อจูงใจให้แรงงานมาใช้ระบบนี้ และต่อไปจะมีการปรับตามความเหมาะสม เนื่องจากค่าใช้จ่ายถูกกว่าค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน ที่กำหนดไว้ที่ ๓,๘๐๐ บาท) โดยมีขั้นตอนดังนี้

(๑) ให้แรงงานข้ามชาติ พม่า ลาว กัมพูชา ที่ประสงค์มาทำงานในประเทศไทย แจ้งความประสงค์ต่อเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) ณ จุดผ่านแดนถาวรไทย โดย ตม.ไทยจะเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อรับรองตัวบุคคลและการยืนยันการเข้าเมือง

(๒) ให้เจ้าหน้าที่ ตม.ของไทยที่จุดผ่านแดนถาวร นำแรงงานมาออกบัตรประจำตัวของแรงงานข้ามชาติ ณ อำเภอแนวชายแดนในพื้นที่นั้น โดยมีอายุบัตรไม่เกิน ๔ ปี ตามระยะเวลาการจ้างงานแบบระบบ MOU (เสียค่าธรรมเนียม ๕๐๐ บาท / ครั้ง) แต่ทั้งนี้ต้องมาต่ออายุบัตรทุกปี โดยสามารถต่อได้ทั้งการอำเภอหรือเทศบาลหรือสำนักงานเขต ในพื้นที่ที่แรงงานทำงานอยู่ ให้บัตรประจำตัวของแรงงานข้ามชาติเป็นบัตรสีชมพูโดยสัญญาชาติพม่าด้านหลังบัตรเป็นสีเขียว สัญชาติลาวด้านหลังบัตรเป็นสีฟ้า และสัญญาชาติกัมพูชาด้านหลังบัตรเป็นสีน้ำตาล และเพิ่มแถบสีเหลืองด้านหลังบัตรซึ่งมีข้อความ “ผู้ถือบัตรได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศไทยได้ชั่วคราว ถึงวันที่..... (ระยะเวลา ๑ ปี นับจากวันที่ทำบัตร)” ด้วย

(๓) ให้เจ้าหน้าที่ ตม.ของไทยที่จุดผ่านแดนถาวร นำแรงงานที่ออกบัตรให้เรียบร้อยแล้วติดต่อผ่านแรงงานจังหวัด เพื่อให้แรงงานจังหวัดจัดหางานให้แรงงานที่ประสงค์จะทำงาน (โดยเสียค่าธรรมเนียมขออนุญาตทำงาน ๕๐๐ บาท)

(๔) ให้แรงงานจังหวัดส่งแรงงานข้ามชาติไปตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลในพื้นที่ ถ้าเป็นโรคติดต่อ/ร้ายแรงให้ส่งกลับประเทศ (โดยมีค่าใช้จ่ายในการตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพ ๑,๐๐๐ บาท)

(๕) สถานประกอบการ/นายจ้าง ที่มารับแรงงานข้ามชาติเข้าไปทำงาน ให้นำแรงงานไปแจ้งย้ายเข้าในทะเบียนบ้านต่อสำนักทะเบียนอำเภอท้องที่ตนเองภายใน ๗ วัน และในกิจการใดที่ต้องเข้าสู่อการคุ้มครองตามระบบประกันสังคม ให้นายจ้างมีหน้าที่แจ้งการเข้าสู่อการเป็นผู้ประกันตน

(๖) เมื่อแรงงานข้ามชาติขอเปลี่ยนงาน ให้นายจ้างเดิมแจ้งย้ายแรงงานนั้นออกภายใน ๓ วัน สำหรับ สถานประกอบการ/นายจ้างใหม่ ที่ประสงค์จะรับแรงงานข้ามชาติต่อจากนายจ้างเดิมให้ดำเนินการแจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้านตนเองภายใน ๗ วัน และดำเนินการเรื่องสิทธิต่างๆ ของแรงงานเช่นเดียวกัน

(๗) เมื่อบัตรประจำตัวของแรงงานข้ามชาติที่ทางการไทยออกให้หมดอายุ ให้แรงงานข้ามชาติกลับประเทศตนเอง ณ จุด ตม.บริเวณจุดผ่านแดนถาวรที่ตนเองเข้ามาครั้งแรก โดยให้คืนบัตรประจำตัวที่ออกจากทางการไทยที่ ตม.ไทย และถ้าจะกลับเข้ามาทำงานใหม่ ให้ขอยื่นทำบัตรใหม่อีกครั้งตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

๒.๒.๒ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเรื่องการปรับปรุงกลไกการดำเนินการบริหารจัดการและคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ โดยให้มีคณะกรรมการซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เป็นรองประธาน กรรมการประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ รวมถึงตัวแทนจากภาคเอกชน ภาคแรงงาน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ

มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา การบริหารจัดการและคุ้มครอง
แรงงานข้ามชาติทั้งระบบ ที่คำนึงถึงการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติแต่ละกลุ่ม ได้แก่

- (๑) กลุ่มที่ลักลอบเข้ามาใหม่
- (๒) กลุ่มที่หลบหนีเข้าเมืองมาอยู่นานแล้วแต่ยังผิดกฎหมาย
- (๓) กลุ่มที่อยู่ในระหว่างกระบวนการพัฒนาสถานะให้ถูกกฎหมาย
- (๔) กลุ่มที่ถูกกฎหมายแล้ว

เพื่อควบคุมจำนวนแรงงานข้ามชาติให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการจ้างงาน
ภายในประเทศ การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการแรงงาน
ข้ามชาติ ตลอดจนการกำหนดงบประมาณที่ได้รับจากการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ให้รายได้ส่วนหนึ่ง
เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากแรงงานข้ามชาติได้ไปใช้สาธารณูปโภคต่าง ๆ ในท้องถิ่นนั้น ๆ
เพื่อไม่ให้ท้องถิ่นรับภาระด้านงบประมาณมากเกินไป

๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป

การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ
แบ่งเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๓.๑ ระยะที่ ๑ เสนอรายงานการขับเคลื่อนการปฏิรูปในประเทศในเรื่อง “การจดทะเบียนแรงงาน
ข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ” ต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูป
ประเทศ (สปท.) พิจารณาภายในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๓.๒ ระยะที่ ๒ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) เสนอรายงานการขับเคลื่อนการปฏิรูป
ในประเทศในเรื่อง “การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติ
เข้าสู่ระบบ” ต่อคณะรัฐมนตรี (ครม.) พิจารณาให้ข้อเสนอแนะตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพิจารณา
ให้ความเห็นและมีมติเห็นชอบภายในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๓.๓ ระยะที่ ๓ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ประสานความร่วมมือกับกระทรวงแรงงาน
ในการพิจารณาขับเคลื่อนข้อเสนอเรื่อง การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบ
แรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ เพื่อพิจารณาดำเนินการ

๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ

สำหรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องให้นำเข้าหารือในเบื้องต้นกับสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว
กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน กับหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อไป เพื่อกำหนดจำนวนงบประมาณที่ใช้
ดำเนินการอย่างชัดเจน

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กระทรวงแรงงาน ร่วมกับสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

๖. ข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้ให้ข้อคิดเห็นในประเด็นสำคัญต่าง ๆ เพื่อประกอบเป็นแนวทางในการจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ โดยสรุปดังนี้

๖.๑ นำเสนอข้อเสนอเรื่อง “การจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ” เพื่อขอความเห็นชอบจากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

๖.๒ ติดตามและประสานความร่วมมือกับกระทรวงแรงงานในการพิจารณาข้อเสนอเรื่อง “การจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ” ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศแล้ว เพื่อได้ทราบแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้จริง

๖.๓ ผลักดันให้กระทรวงแรงงานขับเคลื่อนตามแนวทางข้อเสนอการปฏิรูปดังกล่าว โดยมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนร่วมกับกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายใน ๑ ปี นับจากวันที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบข้อเสนอการปฏิรูปดังกล่าวนี้แล้ว

คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานเรื่อง “การจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวร เพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วยขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายศิริชัย ไม้งาม)

เลขาธิการกรรมการ

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม
เรื่อง “การจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ”

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดการปฏิรูป (ระยะ ๑ ปี)	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พ.ร.บ. (ถ้ามี)
การปฏิรูประบบ การบริหาร จัดการแรงงาน ข้ามชาติ	การจัดระเบียบ แรงงานข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดน ถาวร เพื่อจัด ระเบียบแรงงาน ข้ามชาติเข้าสู่ ระบบ	๑. รวบรวมข้อมูลจากการ ประชุมรับฟังข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการทบทวน เอกสารที่เกี่ยวข้อง ๒. วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อเสนอแนะทางนโยบาย ดำเนินการขับเคลื่อน ๓. เสนอแนวทางการ ดำเนินงานและขับเคลื่อน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔. ติดตามประเมินผลการ ดำเนินการ	ระยะที่ ๑ เสนอรายงานต่อสภา ขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศ (สปท.) พิจารณาภายใน เมษายน พ.ศ.๒๕๕๙ ระยะที่ ๒ สภาขับเคลื่อนการ ปฏิรูปประเทศ (สปท.) เสนอรายงาน ต่อ คณะรัฐมนตรี (ครม.) พิจารณาภายในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ระยะที่ ๓ ติดตาม ประธาน ความร่วมมือกับในการ พิจารณาขับเคลื่อน	๑. สำหรับงบประมาณที่ เกี่ยวข้องให้นำเข้าหรือใน เบื้องต้นกับกระทรวงแรงงาน เพื่อพิจารณางบประมาณที่ต้อง ใช้ดำเนินการ ๒. ร่วมกับสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภามั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	๑. ประสานความร่วมมือ กับกระทรวงแรงงานเพื่อ ได้ทราบแนวทางการ ดำเนินงานที่เหมาะสมและ มีความเป็นไปได้จริง ๒. ผลักดันให้กระทรวง แรงงานขับเคลื่อนตาม แนวทางข้อเสนอการ ปฏิรูปดังกล่าว โดยมี แผนการดำเนินงานที่ ชัดเจนร่วมกับกระทรวง และหน่วยงานต่างๆที่ เกี่ยวข้องภายใน ๑ ปี นับ จากวันที่คณะรัฐมนตรีได้ ให้ความเห็นชอบข้อเสนอ การปฏิรูปดังกล่าวนี้แล้ว	-	

ภาคผนวกที่ ๑

รายนามคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบแรงงานและระบบคุ้มครองผู้บริโภคร

๑. นายศิริชัย ไม้งาม	ประธานอนุกรรมการ
๒. พลเอก ปราการ ชลยุทธ	รองประธานอนุกรรมการ
๓. พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรวุฒิ	อนุกรรมการและที่ปรึกษา
๔. นายธีรภัทร สันติเมทินีตล	อนุกรรมการ
๕. พลตรี ขวลิต เรียนแจ้	อนุกรรมการ
๖. พลโท วุฒินันท์ เพ็ชรขาวเขียว	อนุกรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์วิทยา กุลสมบุรณ์	อนุกรรมการ
๘. นางสาวนงสคราญ อุดทน	อนุกรรมการ
๙. นายชาติ ลอยสูง	อนุกรรมการ
๑๐. นายพิภู สุโขชัยกุล	อนุกรรมการ
๑๑. นายอิฐบูรณ์ อ้นวงษา	อนุกรรมการ
๑๒. นายอำนาจ พละมี	อนุกรรมการ
๑๓. นายกิตติภณ พุ่งกลาง	อนุกรรมการ
๑๔. นายสมพร น้อยสุวรรณ	อนุกรรมการ
๑๕. นายสาวิทย์ แก้วหวาน	อนุกรรมการและเลขานุการ

ที่ปรึกษาอนุกรรมการ

๑. รองศาสตราจารย์แล ตีลภวิทยรัตน์
๒. นางตรุณี แก้วม่วง
๓. นางสาวบุษยรัตน์ กาญจนดิษฐ์
๔. นายสุรพล พลอยสุข

ภาคผนวกที่ ๒

ข้อมูลจุดผ่านแดนชั่วคราวประเทศไทย โดยกองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (ต.ท.)

จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย - พม่า

จุดผ่านแดนถาวร ๔ แห่ง

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของพม่า	เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
๑.	เชียงราย	- สะพานข้ามแม่น้ำสาย	- เมืองท่าซีเหล็ก รัฐฉาน	๐๖.๓๐ - ๑๘.๓๐ น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. ๑๑ ส.ค. ๕๐ มีผลบังคับ ๑๕ ส.ค. ๕๐
๒.		- สะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ ๒ ต.สันผักอี อ.แม่สาย		๐๖.๓๐ - ๑๘.๓๐ น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. ๑๙ ม.ค. ๕๙ มีผลบังคับ ๒๒ ม.ค. ๕๙
๓.	ตาก	- บริเวณ ม.๒ ต.ท่าสายลวด อ.แม่สอด	- เมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง	๐๖.๓๐ - ๑๘.๓๐ น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. ๑๑ ส.ค. ๕๐ มีผลบังคับ ๑๕ ส.ค. ๕๐
๔.	ระนอง	- ดำเนินตรวจคนเข้าเมือง อ.เมืองระนอง - ท่าเทียบเรือสะพานปลา ต.บางริน อ.เมืองระนอง - ปากน้ำระนอง ต.ปากน้ำ อ.เมืองระนอง - ท่าเทียบเรือ บ.อันดามันคลับ จำกัด ต.ปากน้ำ อ.เมืองระนอง	- เมืองเกาะสอง ภาคตะนาวศรี	๐๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น. ของทุกวัน (สาเหตุที่เปิดดำเนินการตั้งแต่ ๒๔.๐๐ น. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และการ การค้า)	- ประกาศฯ ลว. ๑๖ ส.ค. ๕๓ มีผลบังคับ ๒๓ ส.ค. ๕๓ - จังหวัดกำหนดช่องทาง ซึ่ง เป็นจุดตรวจไว้ ๓ ช่องทาง

จุดผ่อนปรน ๑๑ แห่ง

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของพม่า	เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
๑.		- ท่า บ.ปางท่า ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย		๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศจังหวัด ถว. ๒๙ มี.ย. ๓๘
๒.		- ท่า บ.สายลมจอย ต.เวียงพางคำ อ.แม่สาย	- เมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศจังหวัด ถว. ๒๙ มี.ย. ๓๘
๓.	จ.เชียงราย	- ท่า บ.เกาะทราย ต.แม่สาย อ.แม่สาย		๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศจังหวัด ถว. ๒๙ มี.ย. ๓๘
๔.		- ท่าดินดำ บ.ป่าแดง ม.๕ ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย	- บ.ดินดำ จ.ท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศจังหวัด ถว. ๔ เม.ย. ๔๘
๕.		- บ.สบรวก ม.๑ ต.เวียง อ.เชียงแสน	- บ.เมืองพง จ.ท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศจังหวัด ถว. ๒๗ ต.ค. ๔๑
๖.		- ช่องทาง บ.ห้วยต้นนุ่น ม.๔ ต.แม่เงา อ.ขุนยวม	- อ.แม่เงา จ.ดอยก่อ รัฐคะยา	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ทุกวัน	ประกาศฯ ถว. ๓๐ ต.ค. ๓๗ มีผลบังคับ ๙ มี.ค. ๓๘
๗.	จ.แม่ฮ่องสอน	- ช่องทาง บ.ห้วยผึ้ง ม.๓ ต.ห้วยผา อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	- รัฐฉาน	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ถว. ๑ ก.ค. ๓๙ มีผลบังคับ ๒ ก.ค. ๓๙
๘.		- ช่องทาง บ.เสาหิน ม.๑ ต.เสาหิน อ.แม่สะเรียง	- รัฐกอกูแล	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ถว. ๒๘ ก.ย. ๔๘ มีผลบังคับ ๒๘ ก.ย. ๔๘
๙.	จ.แม่ฮ่องสอน	- บ.แม่สายแลบ ม.๑ ต.แม่สายแลบ อ.สบเมย	- ผาปูน จ.ดอยก่อ	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ ของทุกวัน	ประกาศฯ ถว. ๒๘ มี.ค. ๔๙ มีผลบังคับ ๒๘ มี.ค. ๔๙

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของพม่า	เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
๑๐.	จ.กาญจนบุรี	- ด้านพระเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี	- อ.พญาทองชู จ.กอกกา เล็ก รัฐกะเหรี่ยง ภาคตะนาวศรี	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. ๑๔ พ.ค. ๓๖
๑๑.	จ.ประจวบคีรีขันธ์	- บ.ไร่ครา ต.คลองวาฬ อ.เมืองประจวบฯ	- บ.มุดอง จ.มะริด ภาคตะนาวศรี	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. ๕ ก.ย. ๔๐, ๕ พ. ๔๑ และ ๑๖ มิ.ย. ๔๑

จุดผ่านแดนชั่วคราว

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของพม่า	เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
๑.	จ.กาญจนบุรี	- ด้านพระเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี	- อ.พญาทองชู จ.กอกกาเล็ก รัฐกะเหรี่ยง ภาคตะนาวศรี	๐๘.๓๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน (ในขณะนี้พม่าปิดด่านตั้งแต่วันที่ ๒๗ มี.ค. ๒๕๕๐ ด้วยสาเหตุ ภายในของพม่า)	ประกาศฯ ลว. ๒๗ ส.ค. ๔๑ มีผลบังคับ ๙ ก.ย. ๔๑ เพื่อผ่อนผันให้ชาว ต่างประเทศเดินทางเข้า-ออก ได้เฉพาะเพื่อการท่องเที่ยว

จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย - ลาว

จุดผ่านแดนถาวร / ด้านสากล ๑๕ จุด

ลำดับที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	ที่ตั้ง	แขวง	ที่ตั้ง		
๑.	เชียงราย	-ด่าน อ.เชียงของ	บ่อแก้ว	- เมืองห้วยทราย (ด้านสากล)	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.	ประกาศ มท.ลว. ๒๓ ม.ค. ๒๕๓๒ ลาวยกกระดับ ๒๖ ธ.ค. ๒๕๓๒ มีผลบังคับ ๒๕ ม.ค. ๒๕๓๒ มติ ครม. ๒๐ ธ.ค. ๒๕๓๑
๒.		-ด่าน บ.เชียงแสน อ.เชียงแสน		- เมืองต้นผึ้ง (ด้านท้องถิ่น)	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.	ประกาศ มท.ลว. ๒๒ ม.ค. ๒๕๓๓ มติ ครม. ๘ เม.ย. ๒๕๓๒ มีผลบังคับ ๕ ก.พ. ๒๕๓๓
๓.	น่าน	-ด่าน บ.ห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ	ไชยบุรี	- บ.น้ำเงิน เมืองเงิน (ด้านสากล)	๐๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.	มติ ครม.๒๒ ก.ย. ๓๙ เมื่อวันที่ ๒๑ ธ.ค.๒๕๕๑
๕.	เลย	- ด่านสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำโขง ต.ตาดอี อ.ท่าลี่		- บ.คอนผึ้ง (เมือง หมอ) เมืองแก่นท้าว	๐๗.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.	เป็นจุดผ่านแดนถาวรด่านสะพาน มิตรภาพข้ามแม่น้ำโขงไทย-ลาว บ้านนากะเซ็ง ต.อาฮี อ.ท่าลี่
๖.		- ด่าน บ.เชียงคาน ม.๒ ต.เชียงคาน อ.เชียงคาน	เวียงจันทน์	- เมืองसानะคาม (ด้านท้องถิ่น)	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.	มติ ครม.๘ เม.ย. ๓๒

ลำดับที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	ที่ตั้ง	แขวง	ที่ตั้ง		
๗.		- ด่าน บ.คก่ผี ต.ปากซม อ.ปากซม		- บ.วัง เมืองสานะคาม (ด่านห้องถิ่น)	๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	มติ ครม. ๑ ธ.ค. ๓๕
๘.		- ด่านท่าเสด็จ อ.เมืองหนองคาย		- ท่าเดื่อ (ด่านห้องถิ่น)	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.	มติ ครม. ก่อนปี ๓๑
	หนองคาย	- ด้านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว บ.เหล่าจอมณี ต.มีชัย อ.เมืองหนองคาย	นครหลวง เวียงจันทน์	- บ.ดงพู่ เมืองทาดทรายพอง (ด่านสากล)	๐๖.๐๐ - ๒๒.๐๐ น.	มติ ครม.๒๙ มี.ค.๓๗ ขยายเวลาจาก ๒๐.๐๐ น. เป็น ๒๒.๐๐ น. เมื่อ ๑๕ ธ.ค.๕๕
๑๐.		- ด่าน อ.บึงกาฬ	บอลิคำไซ	- เมืองปากซัน(ด่าน สากล)	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.	มติ ครม. ๑ ธ.ค.๓๕
๑๑.	นครพนม	- ต.ในเมือ เทศบาลเมืองนครพนม	คำม่วน	- เมืองท่าแขก	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ทุกวัน	มติ ครม. ๒๐ ธ.ค. ๓๑
๑๒.	มุกดาหาร	- ด่าน อ.เมืองมุกดาหาร	สะพานนะเขต	- เมืองคันทะบุลี (ปัจจุบัน คือ เมืองโกสอน พมวิ หาน) (ด่านสากล)	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.	1.) มติ ครม.ก่อนปี ๓๑ลาว ยกระดับเมื่อ ๑๕ ธ.ค.๓๖ 2.) ปัจจุบันลาว ได้ลดระดับเป็น ด่าน ท้องถิ่น บุคคลสัญชาติที่สาม ไม่สามารถใช้นั่งเรือเดินทาง ธรรมดา เดินทางเข้า - ออก ได้
๑๓.		- ด่าน (สะพานมิตรภาพ ๒) บ.สงเปือย ต.บางทรายใหญ่ อ.เมืองมุกดาหาร		- บ.นาแก เมืองโกสอน พม วิหาร	๐๖.๐๐ - ๒๒.๐๐ น.	ประกาศ ๑๘ ธ.ค. ๕๙ เริ่ม ๒๐ ธ.ค. ๕๙

ลำดับที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	ที่ตั้ง	แขวง	ที่ตั้ง		
๑๔.		- ด่านถาวร บ.ปากแซง กิ่ง อ.นาตาล	สาละวัน	- ด่านท้องถิ่น บ.ปาก ตะพาน เมืองละคอนเพ็ง	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.	๑๑ พ.ค. ๕๒
๑๕.	อุบลราชธานี	- ด่านถาวรช่องเม็ก อ.สิรินธร	จำปาสัก	- ด่านสากลวังเต่า เมืองโพนทอง	๐๖.๐๐ - ๒๐.๐๐ น.	มติ ครม. ๒๐ ธ.ค. ๓๑ สว. ๒๖ มี.ค. ๕๒ (ประกาศ มท. ๒๔ ก.พ. ๕๗)

จุดผ่อนปรน ๓๑ แห่ง

ลำดับที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	ที่ตั้ง	แขวง	ที่ตั้ง		
๑.		- บ.สบรวก ม.๑๓.เวียง อ.เชียงแสน		- บ.กว๊าน เมืองต้นผึ้ง	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศจังหวัด สว. ๒๗ ต.ค. ๒๕๕๑
๒.		- บ.สวนดอก ม.๘ ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน		- บ.สีเมืองงาม เมืองต้นผึ้ง	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน	ประกาศจังหวัด สว. ๑๖ ต.ค. ๒๕๕๑
๓.	เชียงราย	- บ.แจมป๋อง ต.ห้วยยาง อ.เวียงแก่น	บ่อแก้ว	- บ.ด่าน เมืองห้วยทราย	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของ ทุกวัน	ประกาศจังหวัด สว. ๗ ธ.ค. ๒๕๕๘
๔.		- บ.หาดป่า ม.๑ ต.ริมโขง อ.เชียงของ		- บ.ดอยแดง เมืองต้นผึ้ง	๐๘.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ทุกวันพฤหัสบดีและวัน ศุกร์	ประกาศจังหวัด สว. ๑๑ มี.ค. ๒๕๕๙

ลำดับที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	ที่ตั้ง	แขวง	ที่ตั้ง		
๕.	เชียงราย	- บ.ร่มโพธิ์ทอง (เลาเจอ) ม.๙ ต.ต.บ.เต่า อ.เทิง	ไชยบุรี	- บ.ปางไฮ เมืองคอบ	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ทุกวันที่ ๕ และ ๒๐ ของเดือน	ประกาศจังหวัด ลว. ๑๖ ต.ค. ๒๕๔๑
		- บ.ห้วยลึก ม.๔ ต.ม่วงยาย อ.เวียงแก่น		- บ.ครกหลวง - บ.ปากดิน เมืองห้วยทราย		
๗.	พะเยา	- บ.ฮวก ต.กุซาง กิ่ง อ.กุซาง		- บ.ปางมอน เมืองเชียงฮ่อน	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ของทุกวัน (ไม่หยุดพักเที่ยง)	ประกาศจังหวัด ลว. ๑๘ มิ.ย. ๒๕๕๑
๘.	น่าน	- บ.ห้วยสะแดง ต.งอบ อ.ทุ่งช้าง	ไชยบุรี	- บ.ป่าห้วย เมืองเชียงฮ่อน	๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. วันที่ ๑๕, ๓๐ ของทุกเดือน ยกเว้น ผู้ป่วยที่ต้องรับการ รักษาพยาบาล สามารถเข้าออกได้ ตลอดเวลา	๒๙ มิ.ค. ๓๖
		- บ.ใหม่ชายแดน ต.ชนแดน อ.สองแคว		- บ.เตสลอง เมืองเชียงฮ่อน		

ลำดับที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	พื้นที่ตั้ง	แขวง	พื้นที่ตั้ง		
๑๐.		- บ.ภูดู่ ม.๒ ต.ม่วงเจ็ดต้น อ.บ้านโคก		- บ้านผาแก้ว เมืองปากลาย	ทุกวันศุกร์และเสาร์ เฉพาะกลางวัน	ประกาศจังหวัด ลว. ๑๖ ต.ค. ๔๑ ตั้งแต่ ๒๑ ก.ย. ๔๒
๑๑.	อุดรธานี	- บ้านห้วยต่า ม.๗ ต.บ้านโคก อ.บ้านโคก		- บ้านขอนแก่น เมืองบ่อเตน	ทุกวันอังคารและพุธ เฉพาะกลางวัน	ประกาศจังหวัด ลว. ๑๖ ต.ค. ๔๑ ตั้งแต่ ๒๑ ก.ย. ๔๒
๑๒.		- บ.เหมืองแพร่ ต.นาแห้ว อ.นาแห้ว		- บ.เหมืองแพร่ เมืองบ่อเตน	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. เปิดเฉพาะ วันพระ	
๑๓.		- บ.นาซ่า ต.ปากหมื่น อ.ด่านซ้าย	ไชยบุรี	- บ.นาซ่า เมืองบ่อเตน	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ในวันอังคารและวัน พฤหัสบดี	ประกาศจังหวัด ลว. ๒๐ มิ.ย. ๒๕๕๑
๑๔.	เลย	- บ.นากระเซิง ต.อาฮี อ.ท่าลี่		- บ.เมืองหมอ เมืองแก่นท้าว	๐๗.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ทุก ๑ คำ และ ๙ คำ	
๑๕.		- บ.หนองฝือ ต.หนองฝือ อ.ท่าลี่		- บ.เมืองแก่นท้าว เมืองแก่นท้าว	๐๗.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. เปิดทุก ๓ คำ และ ๘ คำ	
๑๖.		- บ.อาฮี ต.อาฮี อ.ท่าลี่	บอลิคำไซ	- บ.นาแกงม้า เมืองแก่น ท้าว	๐๗.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. เปิดทุก ๗ คำ และ ๑๕ คำ	
๑๗.	หนองคาย	- บ.เปงจาน ต.โพนแพง กิ่ง อ.รัตนวาปี	บอลิคำไซ	- บ.ทวาย เมืองท่าพระบาท	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. อาทิตย์ และพุธ	

ลำดับที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	ที่ตั้ง	แขวง	ที่ตั้ง		
๑๘.		- บ.บึงคล้า อ.บึงคล้า		- บ.ปากกระดิ่ง เมืองปากกระดิ่ง	๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. อังคาร และ ศุกร์	
๑๙.		- ม.๑ ต.จุมพล อ.โพนพิสัย	นครหลวงเวียง จันทร์	- บ.โตนใต้ เมืองปากงึม	๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. อังคาร และ เสาร์	ประกาศ ๑ มิ.ย.๔๘ เริ่ม ๔ มิ.ย.
๒๐.		- บ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่	นครหลวงเวียง จันทร์	- บ.ด่านคำ เมืองสีโคดตะบอง	๐๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. อังคารและเสาร์	ถว.๒๐ ธ.ค.๔๘
๒๑.	หนองคาย	- บ.ห้วยคาค ต.ปากคาค		บ. ทวย เมืองท่าพระบาท	๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ จันทร์และพฤหัสบดี	ถว. ๒๑ มิ.ย.๔๘
๒๒.		- บ.บ้านม่วง อ.สังคม		- บ.โคกแห่ เมืองสังทอง	๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. พุธและเสาร์	ถว.๒๘ เม.ย. ๒๕๔๙
๒๓.		- บ.หนาดท่า ม.๒ ต.บ้านกลาง อ.เมือง นครพนม	บอลิคำไซ	- บ.ปากเป้ง เมืองท่าแขก	๐๘.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. อังคารและ พุธ	ประกาศา ๒๒ มิ.ย. ๕๐ เริ่ม ๒๖ มิ.ย. ๕๐
๒๔.	นครพนม	- บ.ดอนแพง หมู่ที่ ๗ ต.บ้านแพง อ.บ้านแพง		- บ.บึงกวาง เมืองปากกระดิ่ง	๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. วันจันทร์,พฤหัสบดี ๐๙.๐๐-๑๓.๐๐ น. วัน อังคาร พุธ และศุกร์	จังหวัดนครพนมขอให้ส่วนกลาง ยกเป็นด่านถาวร

ลำดับที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	ที่ตั้ง	แขวง	ที่ตั้ง		
๒๕.		-บ.ราชตฤณมสามัคคี พนม อ.ราชตฤณม	คำม่วน สะหวันนะเขต	๑.บ.ด่าน เมือง หนองบก ๒.บ.ปากเซบั้งไฟ เมืองปากกระดิ่ง	วันจันทร์,พฤหัสบดี ๐๗.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.	มติ ครม.๘ เม.ย.๒๕๓๒ ให้เป็นด่านถาวร แต่ฝ่ายลาว ยังไม่พร้อม
๒๖.	นครพนม	-บ.ท่าอุเทน ด้านศุลกากร ต.ท่าอุเทน อ.ท่าอุเทน	คำม่วน	- บ.หินปูน เมืองหินปูน	วันจันทร์,พฤหัสบดี ๐๘.๐๐ น.- ๑๖.๐๐น.	มติ ครม.๘ เม.ย.๒๕๓๒ ให้เป็นด่านถาวร แต่ฝ่ายลาว ยังไม่พร้อม
๒๗.	อำนาจเจริญ	- บ.ยี่ภักดิ์ อ.ขามม่วน	สะหวันนะเขต	- บ.เหล่ามุด เมืองไซพูทอง	๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. วันพุธ และวันอาทิตย์	ประกาศฯ ๔ เม.ษ. ๔๙ เริ่ม ๑๐ เม.ย.๔๙
๒๘.		- หน้าท่าว่าการ อ.เขมราฐ (หลังเก่า)	สะหวันนะเขต	- บ.นาปากซัน เมืองสองคอน	๐๘.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. จันทร์-ศุกร์	๑๗ มี.ค.๔๑
๒๙.		- บ.สองคอน ต.สองคอน อ.โพธิ์ไทร	สาละวัน	- บ.หนองแสง บ.ดอนหมากเตือ เมืองละครเพ็ง	๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. วันพฤหัสบดี	๑๙ ก.ย.๓๙
๓๐.	อุบลราชธานี	- บ.ด่านเก่า ต.โขงเจียม อ.โขงเจียม	จำปาสัก	- บ.สิงสัมพัน เมืองชนะสมบุญ	๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. พฤหัสบดี, เสาร์	๑๙ ก.ย.๓๙
๓๑.		- บ.หนองแสง(ช่องตาอุ) ต.โพนงาม อ.บุญชริก		- บ.เที่ยง เมืองสุขมา	๐๘.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. จันทร์ พุธ ศุกร์	๑๗ มี.ค. ๔๑

จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

จุดผ่านแดนถาวร ๖ แห่ง

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา	เวลาเปิด - ปิด	หมายเหตุ
๑.	ศรีสะเกษ	- ช่องสง่า อ.ภูสิงห์	- ช่องจวม อ.อัครมัย อ.อัครมัยชัย	๐๗.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. ของทุก วัน	เปิด ๑๑ พ.ย. ๔๖
๒.	สุรินทร์	- ช่องจอม อ.กาบเชิง	- โอรเสม็ด อ.ลำโรง อ.อัครมัยชัย	๐๗.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. ของทุก วัน	เปิด ๑ ก.ย. ๔๕
๓.	สระแก้ว	- บ.คลองลึก อ.รัษฎาประเทศ	- บอยเปต อ.โอโจรว จ.บันเตียเมียนเจย	๐๗.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. ของทุก วัน	เปิด ๒๐ ก.ย. ๔๐
๔.	จันทบุรี	- บ.แหลม อ.โป่งน้ำร้อน	- บ.กร้อมเรียง อ.กร้อมเรียง จ.พระตะบอง	๐๗.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. ของทุก วัน	เปิด ๑๑ พ.ย. ๔๖
๕.		- บ.ฝักกาด อ.โป่งน้ำร้อน	- บ.คลองจระก้อม กรุงไพลิน	๐๗.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. ของทุก วัน	เปิด ๑๑ พ.ย. ๔๖
๖.	ตราด	- บ.หาดเล็ก อ.คลองใหญ่	- จามเยียม อ.มณฑลสีมา จ.เกาะกง	๐๗.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. ของทุก วัน	เปิด ๒๐ ก.ย. ๔๐

จุดผ่อนปรน ๙ แห่ง

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา	เวลาเปิด-ปิด	หมายเหตุ
๑.	อุบลราชธานี	- ช่องอานม้า อ.น้ำยืน	- บ้านสะเตียเสถาว อ.จอมกระสาน จ.พระวิหาร	๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ทุกวัน อังคารและ พฤหัสบดี	เปิด ๑๑ พ.ค.๕๒
๒.	สระแก้ว	- บ้านตาพระยา อ.ตาพระยา	- บ้านบึงตะกวน จ.บันเตียเมียนเจย	๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ทุกวัน อังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์	เปิด ๒๕ ธ.ค.๕๑
๓.	สระแก้ว	- บ้านหนองปรือ อ.รัษฎาประเทศ	- มาลัย จ.บันเตียเมียนเจย	๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ทุกวัน อังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์	เปิด ๒๕ ธ.ค.๕๑
๔.	สระแก้ว	- บ้านเขาดิน อ.คลองหาด	- พนมโต (บ้านกิโล ๑๓) จ.พระตะบอง	๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ของทุกวัน	เปิด ๑๕ มิ.ย.๕๑
๕.	จันทบุรี	- บ้านซบตารี อ.สอยดาว	- บ้านเอ็ดลาวน อ.พนมบรีก จ.พระตะบอง	๐๗.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ของทุกวัน	เปิด ๑๗ เม.ย.๕๐
๖.	จันทบุรี	- บ้านบึงขันธ์กลาง อ.โป่งน้ำร้อน	- บ้านสวายเลง อ.กรือเมเรียง จ.พระตะบอง	๐๗.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ของทุกวัน	เปิด ๒๕ พ.ค.๕๐
๗.	จันทบุรี	- บ้านสวนส้ม อ.สอยดาว	- บ้านโกล๊ะ อ.พนมบรีก จ.พระตะบอง	๐๗.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ของทุกวัน	เปิด ๒ พ.ค.๕๐
๘.	ตราด	- บ้านห่มต้น ต.บ่อพลอย อ.บ่อไร่	- บ้านศาลเจ้า อ.สัมลุด จ.พระตะบอง	๐๘.๓๐ - ๑๗.๐๐ น. ของทุกวัน	เปิด ๑๖ ธ.ค.๕๔
๙.	ตราด	- บ้านมะม่วง ต.นทรี อ.บ่อไร่	- บ้านฉะระกา อ.สำรุค จ.พระตะบอง	๐๗.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. วันอังคาร พุธ และ พฤหัสบดี	เปิด ๙ มิ.ค.๕๘